

KØGE '86

NATIONAL FRIMÆRKEUDSTILLING

EICHNER

20. - 23. FEBRUAR 1986

I FORBINDELSE MED 50 ÅRS JUBILÆUM I

KØGE FRIMÆRKEKLUB

Indhold:

	Side
Borgmesterens velkomst.....	3
Formandens velkomst.....	5- 6
Præsidium, juri, pointskala, ærespræmier og udstillingsudvalg	8- 9
Program for udstillingen.....	11
Det ældste bindingsværks hus	13
Når isen slår bro over Storebælt	15-21
Køge-Ringsted Jernbane 1917-63	23-36
Studier over Fred. VIII og Chr. X udgaverne fra Dansk Vestindien	37-39
Hal oversigt	40-41
Standholdere Køge '86	42
Udstillerliste	43-53
Island - 16 aur ovaludgaven	55-65
Neutrale maskinstempler fra Køge.....	67-69
Slesvigs Helsager	71-80

ISBN NR. 87-88688-10-0

Reg. af Danmarks Filatelist Forbund

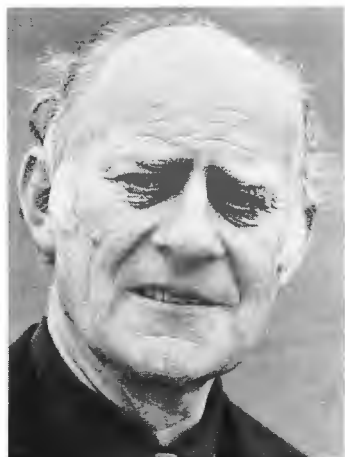

DANSKE FILATELISTERS FÆLLESFOND

Ønsker hjertelig tillykke

Fondens formålsparagraf er:

- 1) at støtte, fremme og udbrede kendskabet til
filatelen i Danmark
- 2) at støtte afholdelse af frimærkeudstillinger
- 3) at støtte udgivelsen af filatelistisk litteratur
- 4) at støtte andre filatelistiske arrangementer
- 5) at støtte og fremme interesse for danske
frimærker i udlandet

Velkommen til Køge Frimærkeklubs nationale udstilling

Køge Frimærkeklub har tidligere bevist, at klubben er i stand til at stå for en stor frimærkeudstilling og gøre denne udstilling seværdig for både de mennesker, som er grebet af filatelen og alle de mange, der på et eller andet tidspunkt i deres liv har samlet på frimærker.

Jeg føler mig overbevist om, at det samme vil gøre sig gældende med denne udstilling. Klubbens medlemmer har lagt et stort arbejde i forberedelserne til udstillingen. En udstilling, hvor det nationale er i hovedsædet.

Køge kommune er glad og stolt over, at denne udstilling er blevet til virkelighed. På kommunens vegne vil jeg gerne byde såvel indendørs som udenbys velkommen til arrangementet. Jeg føler mig overbevist om, at den store flok af dygtige frimærkesamlere vil få glæde af denne udstilling. Jeg er endvidere sikker på, at en stor del af de unge og ældre, der har syslet med tanken om at blive aktive frimærkesamlere vil gøre alvor af denne tanke, når de har set udstillingen og erfaret, hvilke oplevelser denne form for hobby kan give ikke mindst i forbindelse med vore egne frimærker.

Jørgen Jørgensen
Borgmester

VI SÆLGER FRIMÆRKER

Der er udvalgshæfter - lagerbøger - kartoteker og samlinger fyldt med dejlige mærker fra før 1940, til fornuftige priser. Kom med din manko-liste og gør en god handel.

STAMP-CENTER

P.O. Andersen - Ib Schock, Gl. Kongevej 177, 1850 Kbh. V, tlf. 01-2113 83

Velkommen...

På Køge frimærkeklubs vegne vil jeg gerne byde alle hjertelig velkommen til vores nationale frimærkeudstilling »KØGE 86«.

Klubben blev stiftet den 17. februar 1936 og vi kan i år fejre vort 50 års jubilæum.

Vi håber, at udstillingen vil opfylde de forventninger, man har stillet til os. Det har været en stor glæde for klubben, at deltagelsen og interessen har været så stor.

En særlig tak vil jeg rette til Køges borgmester Jørgen Jørgensen, fordi han har villet påtage sig at være udstillingens protektor. Desuden en stor tak til postmester Aage Laustsen, Køge postkontor, formanden for Danmarks Filatelist Forbund Knud Mohr og formanden for Danmarks Frimærkehandlerforening Kurt E. Jensen, der sammen med borgmesteren, og redaktør Ib Eichner-Larsen samt klubbens 2 æresmedlemmer har gjort os den glæde at ville indtræde i udstillingens ærespræsidium.

En særlig varm tak skal lyde til redaktør Ib Eichner Larsen, der har tegnet den meget smukke udstillingsplakat og særstemplet til »KØGE '86«.

At en national udstilling som denne har kunnet gennemføres, skylder vi mange en varm tak for, det gælder vore udstillere og vore annoncører og alle, der har skænket ærespræmier til »KØGE '86«.

Også en stor tak til de deltagende postvæsener og alle frimærkehandlerne, fordi de ville komme til »KØGE '86« med deres salgsstande.

Vi vil også gerne takke pressen for den velvillige modtagelse, vi har mødt.

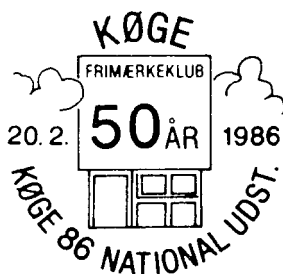
Køge frimærkeklub vil ligeledes takke de dommere fra Forbundets dommerkollegium, der har påtaget sig det ingenlunde lette job at bedømme de udstillede samlinger.

Klubben håber med denne udstilling at kunne byde de mange frimærkesamlere fra nær og fjern velkommen til en udstilling, hvor den enkelte vil kunne finde inspiration og lyst til at samle på frimærker.

Udstillingsudvalget vil også gerne takke klubbens medlemmer for den store arbejdsindsats, hver enkelt har ydet op til denne udstilling.

Og med disse ord byder jeg ALLE hjertelig VELKOMMEN TIL »KØGE '86«.

Anneliese Møller

*Særstemplet er tegnet
af Ib Eichner-Larsen*

KØGE MATERIALHANDEL

v/Flemming Mortensen

TORVET 19 - 4600 KØGE

Telf. 03-65 02 79 - 65 65 94

De er altid velkommen hos Thomas Høiland

Vi er specialister i Skandinavien, især Danmark, Grønland og Færøerne. Vi har et spændende udvalg af frimærker, samlinger, breve, F.D.K., hæfter, årsmapper, marginalblokke, miniark, helark, kilovarer, - kort sagt alt, fra nyere sager tilbage til det yderst sjældne, og priserne er fra det jordnære til skyhøje - men altid efter kvalitet og sjældenhed. Desuden har vi et stort udvalg af kataloger og tilbehør.

Åbningstider Man.-Tors. 11-17.30
Fredag 11-18
Lørdag 10-13

**Thomas
Høiland
Frimærker**

Gl. Kongevej 80
DK-1850 København V
☎ 01-22 10 30

Illustrationer viser et lille udvalg fra vort lager

Udstillingens ærespræsidium:

Jørgen Jørgensen,	Borgmester i Køge.
Aage Laustsen,	Postmester i Køge.
Knud Mohr,	Formand for Danmarks Filatelist Forbund.
Kurt E. Jensen,	Formand for Danmarks Frimærkehandlerforening.
Ib Eichner-Larsen,	Redaktør AIJP.
Fru Lonni Wraae,	Æresmedlem i Køge Frimærkeklub.
Jens Gerh. Svendsen	Æresmedlem i Køge Frimærkeklub.

Jury:

Erling Bendtsen,	Juryformand.
Erik Sörensen,	Finland.
Hans Ehler Jensen,	Virum.
Lars Jørgensen,	København.
Tage Buntzen,	Frederiksberg.
Poul Olsen,	Herlev.
Jørgen Nielsen,	Køge, juniordommer.
Palle Laursen,	Frederiksberg, juryelev.
John Sørensen,	Hjortshøj, juryelev.

Medailler:

Juryen kan tildele:	Guldmedaille	Sølvbronzemedaille
	Vermeilmedaille	Bronzemedaille
	Sølvmedaille	Diplom

Pointskala for en national udstilling:

Guld	85 -	Bronze	50 - 59
Vermeil	80 - 84	Diplom	40 - 49
Sølv	70 - 79	Deltagerbevis	0 - 39
Sølvbronze	60 - 69		

Ærespræmier

Modtaget inden redaktionens slutning:

Køge Kommune.
Danmarks Filatelist Forbund.
Post- og Telegrafvæsenet.
»HAFNIA 87«.
Samarbejdende Junior Samlerklubber.
Forlaget Skilling, Brønshøj.
Dansk Safe, Jystrup.
Frimærkestuen, Roskilde.
Ib Eichner-Larsen.
Fa. Lindner, Hammel.
Køge frimærkeklub.
Jens Gerh. Svendsen.
Grønlands gruppen.
De posthistoriske Samlinger, Århus.

Køge frimærkeklub vil gerne bringe alle,
der har skænket ærespræmier til »KØGE 86«,
sin bedste tak.

Udstillingsudvalget:

Anneliese Møller, formand.
Jens Gerh. Svendsen, kasserer.
Kaj Frandsen, katalog.
Jørgen Johansson.
Aksel Møller.
Aage Paulsen.
F. Ulbæk, halbestyrer.
Per Bistrup, DFF.
Kaj C. Vagnkjær, DFF.

NOGET PÆNT
NOGET INTERESSANT
NOGET POSTHISTORIE

MED PÅ RÅD

A/S ROBERT **BECHGAARD** FRIMÆRKER
JULIUS THOMSENSGADE 7 - DK-1974 KØBENHAVN V - 01-35 68 32

Udstillingens program

Åbningstider:

Torsdag	den 20. februar 1986	kl. 14.00 - 20.00
Fredag	den 21. februar 1986	kl. 10.00 - 20.00
Lørdag	den 22. februar 1986	kl. 10.00 - 17.00
Søndag	den 23. februar 1986	kl. 10.00 - 17.00

Præmieoverrækkelse:

Søndag den 23. februar 1986 kl. 15.30

Indgang:

Voksne	15,00 kr. incl. moms.
Børn	5,00 kr. incl. moms.
Partoutkort	25,00 kr. incl. moms.
Juniorer ifølge med leder	halv pris.

Mødeaktiviteter på »KØGE '86«

Skandinavisk Japan Samlerforening **ScaJaCo** afholder møde lørdag, den 22. februar kl. 14.00 - 16.00.

Grønlandsgruppen holder møde søndag den 23. februar kl. 13.00 hvor Chr. Hopballe vil holde foredrag; **Grønland**, der vil være adgang for alle interesserede.

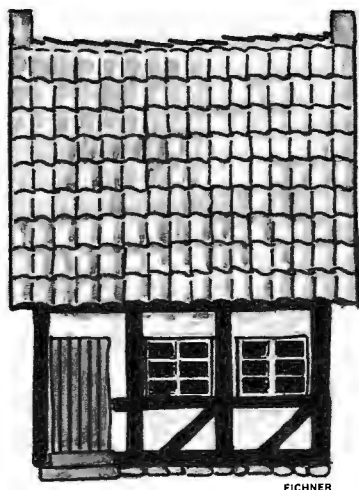

STOCKHOLMIA 86

Postadress
S-100 86 STOCKHOLM

Lokaler
Vasagatan 8-10, 6 tr

Telefon
08-781 74 86

Kirkestræde nr. 20 er Danmarks ældst daterede bindingsværksbygning, der på dørhammeren bærer årstallet 1527.

Bygningen har fra begyndelsen kun indeholdt et rum, ligesom de gamle vikingeborge, der dog havde ildsted, medens der ikke synes at have været ildsted under nogen som helst form her, så hvorledes beboerne har kunnet lave mad eller holde varmen vides ikke og for at komme fra vejen til haven, måtte man igennem rummet.

Der har naturligvis været foretaget visse om- og tilbygninger i de ca. 460 år huset har stået; men udformningen i dag er dog den, der bedst svarer til den første udgave.

Bygningen har engang været $\frac{1}{4}$ af en ejendom, kaldet »den åbne Gaard«, der har også været kræmmerbod i huset og endelig i nyere tid har den været anvendt som husvildebolig, medens den i dag er en del af centralbiblioteket.

Bygningens fine stand skyldes, at Byens Raad og Museum i 1907-08 ofrede de fornødne penge for bevaring af huset. Restaureringen blev udført i samarbejde med Nationalmuseet.

Køge Frimærkeklub takker Køge Museum og Køge Byhistoriske arkiv for vejledende oplysninger.

Tegn abonnement på svenske hæfter - et stadig voksende samleområde

Frimærkehæfter er et samleområde som flere og flere danske samlere har fået øjene op for. Og her indtager de svenske frimærkehæfter en særstilling, ikke mindst på grund af Sveriges lange hæftetradition.

Start med et abonnement på vore hæfter. Så får du alle de ny der udgives, såvel almindelige hæfter som automat-hæfter. Og når du er abonnent, koster det kun mærkernes pålydende værdi, ingen ekspeditionsgebyr eller porto. Vi har dansk girokonto, hvor du indbetaler beløbet. Det kan ikke være lettere. Skriv efter vores brochure om vore abonnenter. Vi sender den omgående.

"Frimærkshæften — ett spännande samlarområde" er vor mest efterspurgte informationsbrochure for tiden. Den er på 12 sider med mange illustrationer i farver. Den findes på svensk, engelsk og tysk. Skriv til os og fortæl, på hvilket sprog du ønsker den. Du får den helt gratis.

PFA Postens Frimærksavdelning
S-105 02 STOCKHOLM, Sverige

STAND NR. 18

Når isen slår bro over Storebælt

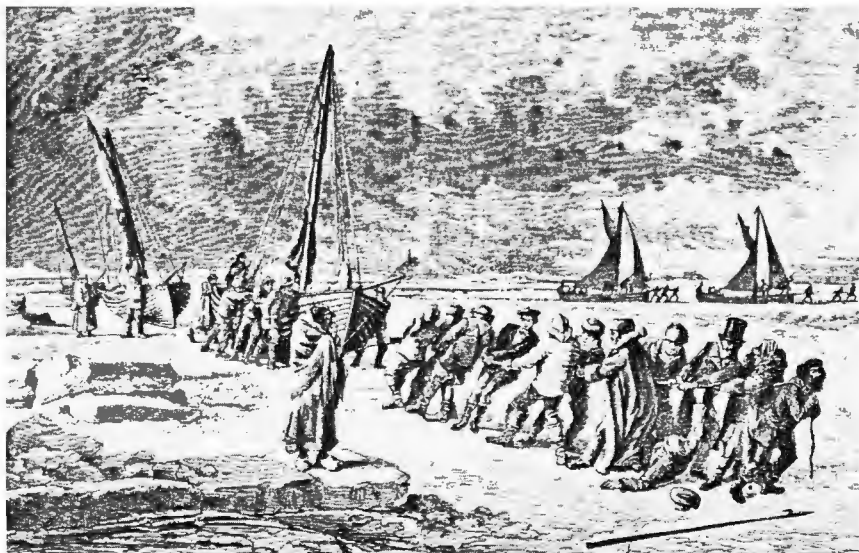
Ib Eichner-Larsen

Nu snakker de Storebæltsbro igen!

Hvad skal vi med den bro? spurgte en af mine kolleger sidste vinter. Vi kunne jo blot tage over isen - og det var netop et tema, jeg havde bygget en posthistorisk samling over. Den er hér på KØGE '86 for første gang stillet til offentlig skue. Det blev Anne-liese Møller og jeg enige om, da den sidste is i bæltet netop var forsvundet

i fjor. Februar måtte være den rette årstid at vise noget med postbefordring pr. isbåd.

Den første organiserede bæltoverfart omtales i Christian 4.'s Forordning om Postvæsenet, 24. december 1624 i forbindelse med den vigtige postrute mellem København og Hamburg. Bæltoverfarten blev på den tid varetaget af private færgelaug

Journalisten og tegneren Bernhard Olsen har her i Illustreret Tidende skildret en isbådsstransport, som han oplevede den i 1870. Bernhard Olsen blev siden direktør for Tivoli og stifter af Dansk Folkemuseum samt Frilandsmuseet i Lyngby.

i Korsør og Nyborg. De fik ordre til at sætte kongens bude over gratis og uden forsinkelse. Til gengæld var færgemændene fritaget for skat. Det er det, vi i dag kalder »måneskinsarbejde«.

Der findes flere beretninger fra 1600-tallet om besværlighederne ved at krydse Storebælt om vinteren. En af de ældste er fra vinteren 1666-67, hvor bæltet var lukket hele januar måned på grund af is. 80 passagerer, der havde været på vej, mens smakkerne endnu kunne sejle, frøs inde på Sprogø, og hér sad de i 16 dage. Til alt held var der indrettet et tilflugtsted på øen. Det havde kong Frederik II sørget for, efter at han selv en vinter var blevet tvunget til et ophold hér.

Efter at postvæsenet i en årrække havde været på private hænder, gik det atter over til kongen i 1711, og fra at være en indtægtskilde blev postvæsenet i 1700-tallet »omskolet« til først og fremmest at tjene kommunikationen. Blandt andet blev der udfoldet bestræbelser for at forbedre

bæltoverfarten, specielt om vinteren. I en kongelig resolution fra 1777 finder man ordet isbåd nævnt. Det bestemmes nemlig, at »der skal til Posternes Sikkerhed over Det Store Bælt om vinteren ved isbåde bygges et Vagthus ved Fyrret på Knudshoved«. I Rigsarkivet findes et udkast til dette vagthus (formentlig fra 1782). I ændret skikkelse stod det færdigt i 1785. Nævnte fyr var et vippefyr af type som det på Afa 386.

En isbådsulykke i vinteren 1792 blev optakten til en længere offentlig debat om isbådstransporten med bl.a. kritik af lønningerne og af aktionærerne i færgelaugene, »som ikke havde den fornødne Indsigt i Sømandsskabet; eller af Vindesye aleene see på den nærværende Profit«. Kritikken bevirkede, at Generalpostamtet overtog både posttransporten og isbådtransporten over bæltet i 1794, og fra dette år findes en gennemført registrering af isbådtransporterne.

Isbådene var store robåde, forstærket med to langsgående »me-

Skitse fra omk. 1782 til vagthus på Knudshoved. (Rigsarkivet).

der« til beskyttelse af kølen, så længe båden blev trukket over isen. Bemanningen var en fører, som gik foran båden og prøvede isen med en lang bådshage, samt fire mand til at skubbe eller trække, idet man enten spændte årerne fast tværs over båden som skydestænger eller trak i en træksele efter Volga-systemet. Overfarten skete i konvojer, så der altid var hjælp i nærheden, hvis man overså en våge i isen. I 1794 var der 35 isbåde stationeret ved Halskov rev, 25 på Knudshoved og 1 på Sprogø. Turen over bæltet tog normalt 6 timer.

Isbådsulykken i 1792 krævede tre dødsopfre, og en transport med 25.000 Rigsdaler gik tabt. Tænkeligt er det, at disse tab danner baggrund

den for det cirkulære, som er dateret 30. januar 1798. Det foreskriver blandt andet, at værdiforsendelser skal overføres i særlige læderbeholdere (»Læder-Maschiner«), og at afsendere af Penge-Fustager skal afgive skriftlig erklæring om, at de ønsker sådanne overført. I modsat fald vil de - i følge et andet cirkulære af samme dato - blive oplagt i Korsør eller Nyborg til forholdene i bæltet bedres. Jo, man var blevet varsom med værdierne, efter den store brand i København i 1795. Næppe var hovedstaden genopbygget og arene udsløttet, så kom englændernes bombardement i 1801. Med erobringen af vor flåde i 1807 mistede vi indtægterne ved handelen på Østen, og det

Nyborgfiskere med isbådstransport i 1881. Flotilleføreren er af Jernbanemuseet identificeret som Teves Jørgensen.

Dansk Filatelistisk Tidsskrift

Medlemsblad for Danmarks Filatelist Forbund

DFFT

Danmarks største filatelistiske tidsskrift:

... er medlemsblad for DFF's ca. 10.000 medlemmer.

... udkommer 9 gange årligt.

... bringer artikler om dansk og udenlandsk filateli.

... skrevet af frimærkesamlere for frimærkesamlere.

... abonnement for 1986 koster danske kr.: 93.00.

... kan tegnes ved indbetaling på postgiro 9 34 01 06.

Rekvirer evt. et gratis prøvenummer ved
at skrive til:

Danmarks Filatelist Forbund

Kontor: Grønnegade 41, 1107 København K . Tlf. 01-15 17 75

hele endte med statsbankerotten. Der skulle gå mere end 30 år, før Danmark begyndte at komme på fode igen. Det afspejlede sig også i Isbådscirkulærerne. Efter at al overførsel af offentlige midler pr. isbåd havde været suspenderet i en længere årrække, blev sådanne transporter »allernaadigst« tilladt igen ved cirkulære af 5. februar 1831.

1828 var den første postdamper, hjuldamperen »Mercurius« sat ind på Storebælt - en hjuldamper på størrelse med »Hjejlen« på Silkeborgsøerne. Men i Storebælt oversteg isens kræfter hjuldamperens. I vinteren 1829-30 var der »erklærede« isbådstransporter helt fra 6. december til 19. marts - i 104 dage. 1867 købte postvæsenet en skrue-damper, som var noget stærkere, men også den måtte give op, og i 1870-71 var der erklæret istransport i 61 dage - fra 31. december til 1. marts. Det foregik dog under mere betryggende forhold end hidtil. Med

oprettelsen af telegraflinien København-Korsør-Nyborg-Kiel til afløsning af den optiske telegraf kunne man på begge sider af bæltet give mere sikre rapporter som situationen. De lokale aviser i Nyborg og Korsør holdt fra dag til dag passagererne underrettet om situationen. Isbådene arbejdede nu sammen med dampskibet, såfremt der var brede render i isen. 1883 fik DSB sin første isbryder, i 1890 to mere og i 1894 endnu to. Var vinteren hård måtte dog også disse give op. Den første skruefærge fra 1908 havde tre gange så mange hestekræfter som de såkaldte isbryderfærger.

På Knudshoved blev en ny stationsbygning taget i brug i februar 1879 til glæde for de passagerer, som den vinter var henvist til istransport i otte dage, men særlig populær blev den i den lange isvinter 1881, hvor isbådene blev sat ind den 24. januar og først inddraget den 20. marts. En passager skulle i den periode betale

Nyborg, den 6. Februar 1871.

— Ifølge Telegram til Postkontoret var Isforholdene idag som igaar, og ingen Afgang fra Knudshoved har, paa Grund af Storm og Sneethkning, kunnet finde Sted. Kl. 12 afgik 3 Joller fra Hulsbov med Kjøbenhavnsposten fra Iasted. De 4 Joller, som igaar Morges afgik med Kjøbenhavnsposterne af 3die og 4de, have siddet i Isen inat og Dampskibet er sendt ud for at søge dem op.

Fra Sprogø meldes Kl. 11 at 4 Joller ere sete paa Isen under Teglværkssøen, arbejdende ind imod Land.

Klip fra Nyborg Avis, som bragte daglige meldinger om overfarts-situationen i isvintre.

CODAN GUMMI A/S
ER MED I DERES HVERDAG

- også når De køber
VASKEMASKINER
STØVSUGERE
AUTOMOBILER
DUPLIKATORER
GRAMMOFONER
HAVESLANGE
- og meget andet

Codan Gummi A/S - et aktiv for Køge - er en betydende leverandør af tekniske gummi- og kunststofartikler der i vid udstrækning indgår i andre industriers færdigvarer.

CODAN GUMMI A/S

Københavnsvej 104 . 4600 Køge . Telefon (03) 65 44 65

20 kr. for en overfart - mange penge den gang, men intet imod, hvad de rejsende måtte betale på de private isbådtransporter, der måtte supplere de offentlige. Her var prisen det seksdobbelte. I 1888 er der påny erklæret istransport, men det var også sidste gang, hvor isbådene tog turen helt over. Siden kunne man nøjes med transport til iskanten henholdsvis på den sjællandske og den fynske side. Midt i bæltet, hvor strømmen var stærkest, kunne færgen klare transporten.

1880 havde staten overtaget de sjællandske jernbaner, der blev bygget færgelejer i Korsør og Nyborg og bestilt to jernbanefærger, som blev sat ind i 1884. De skulle efter planerne være stærke nok til at klare også

strenge isvintre, men det kom ikke helt til at slå til. I 1888 var der 19 dages erklæret istransport, i 1893 ialt 10 dage. Og så på ny i 1929, da den ny motorfærge »Korsør« 11. februar sad uhjælpelig fast i isen med 1150 rejsende, der måtte undsættes med isbåde. Bedre gik det ikke færgen »Jylland« og isbryderen »Tyr«.

Det varslede en ny tid, da et fly med drønende motor dykkede ned over de hjælpeløse storebæltsfærger og få minutter efter landede med posten ved Odense!

Litteraturhenvi sning

»Knudshoveds og Storebæltsoverfartens historie« af Marianne Rostgård Rasmussen, udgivet af Jernbaneforeningen 1981.

Skriv efter Iletas Tilbuds Aviser på 32 fotosider hvor vi udstykker samlinger fra følgende lande med

30 - 40 - 50 - 60% rabat på katalogpriserne

DANMARK 1851-1930 stemplet-ustemplet-postfrisk,
GRØNLAND PAKKEPORTO, FÆRØERNE 1940
PROVISORIER. NORGE, SVERIGE, FINLAND,
DANSK VESTINDIEN, HOLLAND, SCHWEIZ m.m.

Besøg vor forretning i Fiolstræde i København, der kan vi vise Dem det store udvalg i LEUCHTTURM, SCHAUBEK, STENDER fortryksalbum. REDUS OG VISIR ALBUM-SYSTEMER, INDSTIKSBØGER, FDC ALBUM, KATALOGER, HÅNDBØGER.

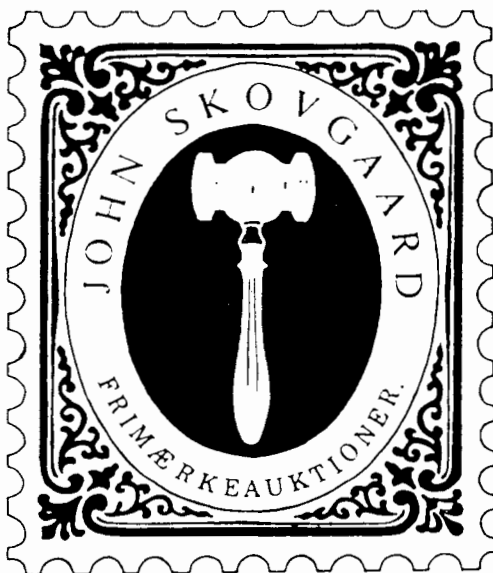
ILETA FRIMÆRKEHANDEL

Fiolstæde 20 . 1171 København K.

Indehaver: Steen Rosling

Telefon 01 - 12 91 23

... vi er med på KØGE '86 Stand Nr. 14-15.

Et godt mærke

ENTEN man skal
købe **ELLER**

sælge frimærker, er det altid en fordel at henvende sig
til et firma, man har tillidt til.

JOHN SKOVGAARD

CLASSIC STAMP AUCTIONS A/S

RØMERSGADE 9 - 1362 KØBENHAVN K - TLF. (01) 12 63 00

Vi træffes her på udstillingen **stand nr. 16-17**
hvor vi **vurderer** og **modtager** frimærker
til vore kommende auktioner.

Køge - Ringsted Jernbane 1917 - 63

af J. Chr. Rich, Espergærde

Fig. 1: Køge Vest station bygget 1934.

Køge - Ringsted Jernbane lever idag kun i erindringen. Af synlige spor i selve Køge er der kun meget få. Den omfattende omlægning af stationsområdet i forbindelse med S-banens forlængelse til Køge i årene frem til 1983 har udslettet de sidste spor af det beskedne stationsanlæg, der indtil 1963 var udgangspunkt for banen. Ude i landskabet mellem Køge og

Ringsted består derimod endnu enkelte stationsbygninger, og dele af banelinien ses i terrænet. Denne bannes livsforløb 1917 - 63 og afvikling er indgående beskrevet i et af Dansk Jernbane-Klubs skrifter og skal ikke gentages her. Det følgende skal først og fremmest være et forsøg på at fremdrage nogle af de forhold, der især kan være af interesse for post-

historikere. Men i den sammenhæng vil detaljer af banehistorien naturligvis også indgå som en nødvendig baggrundsviden.

Forhistorie

En posthistorisk beskrivelse bør jo passende begynde med en henvisning til Chr. IV's »Forordning om Post-Budde« af 24. dec. 1624. Heri er imidlertid ikke andet at hente, end de oplysninger, at »Lollandske Fodbudde paa Nagskouff gaar igjennem Kiøge/Tryggevelde og Nsted« - og at Hamborger Buddene passerede Ringsted. Endvidere erfarer vi, at taksten for et enkelt brev til Køge var 4 skill. og for et brev til en af byerne på strækningen København - Korsør var 3 skill. Men hvad betjeningen af det område angår, der ligger mellem Køge og Ringsted, er vi overladt til gisninger.

Her skal det i den forbindelse erindres, at da banen Køge - Ringsted

åbnedes i 1917, kom den til at gå gennem byerne Ørslev, Farendløse og Sneselev, således at den fra Yderholm blev ført i sydvestlig retning - syd om skovområderne ved Giesegård. Fra gammel tid gik den direkte vej fra Køge til Ringsted jo over Bjæverskov og Slimminge.

Postordningen af 25. dec. 1694 betød, at der oprettedes en bipostrute fra Ringsted til Køge med gående bud, og denne rutes betydning forstærkedes yderligere fra 1799, idet den vestfra kommende post til Sydsjælland og Lolland-Falster blev afgivet i Ringsted og med biposten befordredes til Køge, hvor den forenedes med Lollandsposten fra København, der jo passerede over Tåstrup og Køge. Denne ordning ophævedes ganske vist i sept. 1811 - velsagtens som følge af krigsforholdene. Ruten genetableredes dog i 1819 og fulgte som før den direkte linie over Bjæverskov og Slimminge.

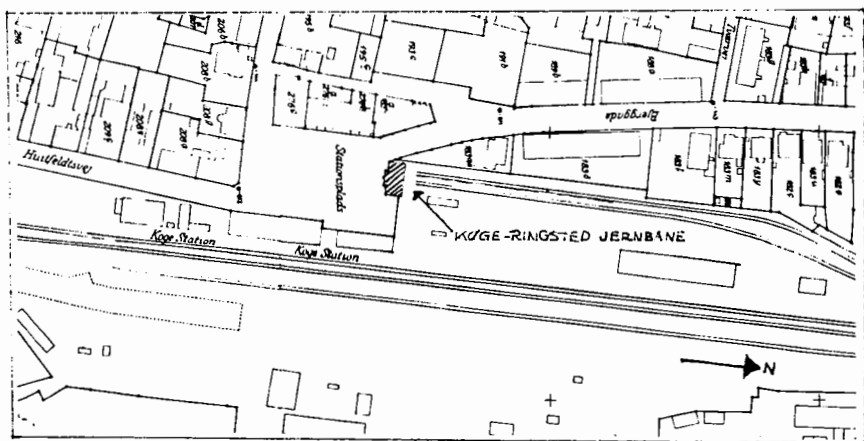

Fig. 2: Stationsarealet i Køge i 1963.

Hvad betjeningen af egnen syd og sydvest for Giesegårdskovene angår, må det nok være bipostruterne: Ringsted - Næstved og navnlig Ringsted - Rønnede, der kommer i betragtning. I året 1848 fandtes i trekantområdet Køge - Haslev - Rønnede følgende post- og personruter:

1. Ringsted - Køge over Slimminge. Brev- og pakkepost 1 gang ugentlig.
2. Ringsted - Næstved. Brev- og personpost 2 gange ugentlig.
3. Ringsted - Næstved. Brev- og pakke post 5 gange ugentlig.
4. Ringsted - Rønnederuten over Sneslev og Haslev oprettedes dog først i sommeren 1858 som en 3 gange ugentlig dagvognsforbindelse.

I denne periode begynder jernbanen nu for alvor at gøre sig gældende, især efter at Roskildebanelen (taget i brug i 1847) i 1856 forlængedes til Korsør. Dette betød bl.a., at Lollandsposten nu kom til at udgå fra Ringsted, således at der efter morgentogenes ankomst - såvel østfra som vestfra - var daglig forbindelse sydpå over Næstved.

Allerede på dette tidspunkt begynder jernbaneinteressen at vågne i Køge og opland. I »Østsjællandsk Avis« kunne man i 1859 læse om forslag til en bane, der forbandt Køge med Vestbanen over Borup station. Denne bane ville naturligvis lige såvel være orienteret mod København som mod Ringsted - men forskellige erhvervskredse både i Borup og Ringsted stillede sig afvisende overfor tanken.

Imidlertid blev fra 1. dec. 1862 forbindelsen ad landevejen til Ringsted forbedret således, at der nu var 3 ugentlige »Brev-, Person- og Pakkeposter«. Det blev dog en relativt kortvarig fornøjelse, for da den Syd-sjællandske Jernbane til Masned-sund åbnedes i oktober 1870 inddroges ruten Ringsted - Køge atter. Af de førnævnte postruter var i 1873 kun følgende rute tilbage: Ringsted - Næstved over Herlufmagle. Også Ringsted - Haslevruten over Sneslev var forsvundet - eller rettere kortet af, idet den nu - udgående fra Haslev station - gik over Rønnede til Fakse.

Under disse omstændigheder måtte baneplanerne fra Køges side naturligvis få ny næring, og det lykkedes da - trods modstand fra Borups og Ringsteds side - at få en bane Køge - Borup optaget i jernbaneloven af 1894. Men fristen for meddelelse af koncessionen udløb, uden at der havde vist sig økonomisk mulighed for at få planen realiseret. Køge havde jo dog også i 1870 fået jernbaneforbindelse over Roskilde.

Ser vi atter på trekantområdet Køge - Farendløse - Ringsted, må det dog nævnes, at landpostvæsenet i disse år var under udbygning, og at der i 1887 oprettedes et brevsamlingssted i Farringløse, som det dengang hed. Fra dette brevsamlingssted kendes to typer stjernestempler, som efter tur anvendtes indtil 1917, da brevsamlingsstedet blev omdannet til banepostekspedition.

Tilbage til jernbaneplanerne! I året 1898 oprettedes en jernbanestation i Kværkeby, og interesserne samlede

LENI

FRIMÆRKER

VEJLE

SØNDERBROGADE 40 . DK 7100 VEJLE . TLF. 05-83 25 33

N.M. Nielsen, Bjerrevænget 31, Brejning - 7080 Børkop. Tlf. 05.86 81 71

Giro nr. 2 26 03 36

Rekvirer vores gratis salgsliste.

STAND NR. 8

BALTICA

Vestergade 41 4000 Køge

Tlf. 03-45.05.15

sig nu om en bane til denne station. Også om dette projekt udspandt sig langvarige diskussioner, som dog foreløbig mandede ud i, at der i jernbaneloven af 1908 optoges en privatbane fra Køge til Kværkeby. Man havde ellers håbet, at staten ville anlægge den.

På dette tidspunkt begyndte der imidlertid at blæse mildere vinde fra Ringsted for i stedet for at få banen til Ringsted, og da beboerne omkring Ørslev, Farendløse og Sneslev ligesom ringstedborgerne trådte i forbindelse med Køgeudvalget, mandede det hele ud i, at ministeriet, efter en lovændring af 1. april 1913 - 5. marts 1914 udstedte en eneretsbevilgning til banen Køge - Ringsted over Bjæverskov, Ørslev, Farendløse og Sneslev.

Den endelige bane blev således en typisk lokalbane med ganske andre

funktiokner end dem, man havde tiltænkt forbindelsesbanen til Borup eller Kværkeby. Disse planer stod delvis i forbindelse med at ophjælpe trafikken på Køge havn.

Årene 1917 - 63

4. aug. 1917 åbnedes banen for offentlig drift med 2 daglige tog hver vej, men allerede fra september måtte driften udvides med et dagligt togpar, og sidenhen øgedes antallet til 10-12 daglige forbindelser, hvoraf nogle dog i tidens løb afvikledes med rutebil ad den direkte vej til Ringsted. I tidens løb blev nemlig andre private rutebiler barske konkurrenter til banen - ikke mindst en i 1923 etableret rute Ringsted - Køge - Store Hedinge. Fra 1935 drev banen dog selv rutebilruten Køge - Ringsted med 2 a 3 ture dagligt i hver retning. Det primære sigte med den nye bane

Fig. 3: Indvielsestoget i Køge 1917.

Nordisk frimerkeutstilling
i anledning av Oslo Filatelistklubbs
100-års jubileum

AKTIVITETER:

Nordisk frimerkeutstilling, frimerkesalg, stor frimerkeauksjon, ungdomstreff, opplæring, frimerkegravører og frimerkekunstnere utfolder seg, seminarer, symposier og foredrag, festfilatelistiske arrangementer, sightseeing.

ADRESSE:

OSLO 86
Nordisk Frimerkeutstilling
Postboks 298 Sentrum
0103 OSLO 1

var naturligvis at få så stor person- og godstrafik som muligt, og det foregik, som årene gik, i skarp konkurrence med landevejstrafikken og i fortvivlet kamp med voksende underskud. Dog var der også lyspunkter som f.eks. den yndede udflugt til Yderholm kro og omegn.

Om alle banens genvordigheder berettes der i førnævnte skrift fra Dansk Jernbane-Klub og den lokale presse, men hvad postforholdene angår, så er der også en del interessante oplysninger at tilføje - ikke mindst for dem, der måtte fatte interesse for banens posthistorie.

Det er i det foregående omtalt, hvilke landevejs- og jernbaneruter, der før 1917 helt eller delvist berørte området. Det skal tilføjes, at foruden det i Farendløse i 1887 oprettede brevsamlingssted, blev der desuden

oprettet brevsamlingssted i Gjørsløv i 1909 (underlagt Ringsted) og i Ejby i 1910 (underlagt Køge). Begge steder havde stjernestempler i brug til 1917. Fra 1. okt. 1917 skete der følgende postale fremskridt. Der etableredes postbefordring med den nye bane, og der oprettedes et antal jernbanepostekspeditioner på nogle af stationerne.

Postbefordringen med banen fandt sted på forskellig vis - enten med et »rullende postkontor« (bureau) med en særlig postvogn og en medfølgende pakmester - eller, som det kaldes togpost eller ladepost, varetaget af togføreren. På fig. 3 ses postvognen som første vogn i indvielsestoget. Før i tiden kunne man i »Fabers Rejseliste« orientere sig om, hvilke tog der var postførende, og under hvilken form denne fandt sted.

Fig. 4: Yderholm trinbræt.

Det var dengang ikke usædvanligt, at man udenfor postkontorets ekspeditionstid gik til toget med sin post.

Vælger vi rejselisten for 1. jan. 1932 for at få viden om postgangen, så vil vi finde følgende angivelser med særlige tegn i plan 17: Køge - Ringsted.

1: »Posthorn« over togene 121, 122, 125 og 126 betød, at disse tog medførte bureau og dermed alle arter af postforsendelser samt en

brevkasse til publikums afbenyttelse. Posten udveksledes med alle de stationer, hvor der fandtes postekspeditioner. De nævnte tog løb kun på hverdage.

2: »B« over tog M6 på hverdage og M11 på søn- og helligdage betød, at der i »lade« (sæk eller taske) befordredes almindelige brevfor-sendelser og aviser. Disse tog medførte ikke brevkasse.

km	Taket	17. Køge-Ringsted og omvendt. (Privat).																
		Fra Køge III	Hverdage								Søn- og Helligdage							
			121	M 2	M 5	125	M 7	M 11	M 13	M 15	M 17	M 19	M 21					
		Fra Københ. ¹⁹	555	915	1131	1509	1815	555	915	1131	1509	1751	1915					
			☞					☞			☞							
		Fra Køge ²¹	716	1130	1540	1705	1935	716	1050	1440	1830	1933	2135					
5.9	0 40	• Lellinge ...	729	1130	1530	1741	1946	729	1101	1451	1830	1938	2145					
8.3	0 60	• Yderholm ...	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					
11.2	0 80	• Bjeverskov ...	740	1140	1540	1737	1959	740	1111	1502	1840	1947	2157					
13.5	0 90	• Gummersm. ...	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					
15.0	1 00	• Østervang ...	749	1148	1548	1750	2007	749	1118	1510	1848	1958	2203					
17.5	1 20	• Nyvang ...	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					
20.4	1 35	• Ørslev ...	800	1158	1555	1800	2030	800	1128	1519	1858	2007	2212					
23.3	1 55	• Farringløse ...	808	1208	1601	1808	2038	808	1138	1548	1908	2013	2218					
26.5	1 75	• Sneaslev ...	818	1213	1607	1817	2033	818	1143	1553	1913	2018	2224					
29.2	1 85	• Haugbyrd ...	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					
33.2	1 90	1 Ringsted ²⁰ ...	880	1235	1620	1835	2045	880	1157	1545	1935	2038	2235					
		1 København ¹⁸	1001	1455	1800	2048	2230	1001	1334	1800	2048	2208	—					

		Hverdage								Søn- og Helligdage							
			M 2	123	M 4	M 6	126	M 8		M 12	M 14	M 16	M 18	M 20	M 22		
		Fra Københ. ¹⁸ ...	—	703	1210	1538	1815	2000		703	1051	1538	1815	2000	2153		
			☞					☞									
		Fra Ringsted ²⁰ ...	—	855	1330	1715	1950	2110		848	1315	1710	1958	2115	2338		
		• Haugbyrd ...	—	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x		
		• Sneaslev ...	—	908	1338	1737	2008	2138		855	1337	1738	2004	2135	2350		
		• Farringløse ...	—	915	1339	1734	2014	2139		908	1334	1739	2013	2139	2357		
		• Ørslev ...	800	928	1345	1740	2030	2135		908	1341	1735	2030	2138	003		
		• Nyvang ...	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x		
		• Østervang ...	808	934	1354	1750	2038	2144		919	1358	1744	2039	2149	013		
		• Gummersm. ...	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x		
		• Bjeverskov ...	814	947	1400	1758	2048	2150		927	1408	1750	2035	2157	018		
		• Yderholm ...	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x		
		• Lellinge ...	828	959	1410	1808	2100	2200		938	1418	1800	2045	2208	028		
		1 Køge ²¹	838	1010	1430	1815	2113	2210		950	1435	1810	2057	2230	038		
		1 København ¹⁹	1045	1148	1557	2040	2248	004		1148	1557	2040	2234	017	—		

II KL = 1/2 Gr. III KL Dobbelbillet = 2 1/2 Gr. Enkelbillet.

II KL = 1/2 Gr. III KL = 1/3 Gr. København = ca.

Fig. 5: Fabers Rejseliste 1. januar 1932.

- 3: »Ring i firkant« over tog M7 på hverdage betød, at toget opsamlede almindelige breve og aviser, som så afgaves på endestationen - i dette tilfælde Ringsted.
- 4: Endelig betød »Brev« over tog M17 på søn- og helligdage, at dette tog medførte brevkasse, men iøvrigt ikke var postførende. Brevkassen tømtes på endestationen - i dette tilfælde også Ringsted.

Til brug i bureauet tildeltes stempler af brotype III e med inskription:

Som nævnt i det foregående oprettedes der på et antal stationer jernbanepostekspeditioner, der alle i tidens løb tildeltes flere stempler. Idet vi springer Køge og Ringsted over, gennemgås i det følgende jernbanepostekspeditionerne fra Køge mod Ringsted. Listen over stempeltyper gør ikke krav på at være fuldstændig eller endelig. Supplerende oplysninger modtages med glæde af forfatteren.

Lellinge jernbanepostekspedition er den første på ruten. Samtidig med

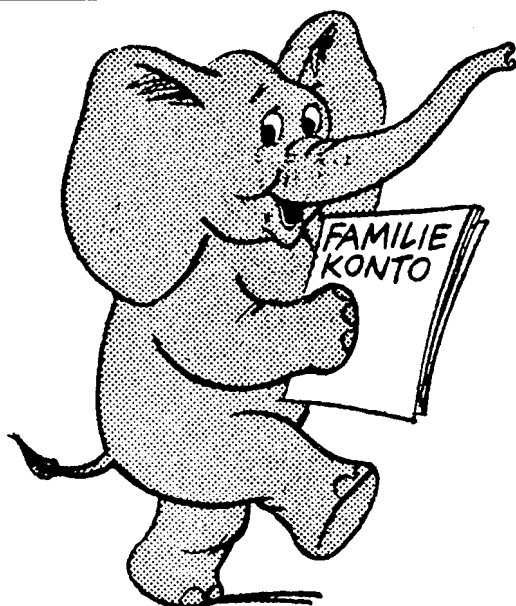

Fig. 6: Køge-Ringsted Jernbanes bureaustempler.

Kjøge - Ringsted og i midten dato, årstal og tognummer. Disse stempler var i brug i hele banens levetid. Selvom postvæsenet i midten af trediverne nedlagde et stort antal bureauposter af besparelshensyn, beholdt Køge - Ringsted Jernbane bureau-posten til 1963. Fra de sidste dage af banens levetid kendes endog et nyt bureaustempel af brotype II e - dog fortrinsvis anvendt på »provokerede« forsendelser. Det ville dog være interessant at erfare, om der eksisterer ægte forsendelser med dette stempel.

at den oprettedes, nedlagdes brev-samlingsstedet i Ejby. Lellinge tildeltes brotypestempel IIIb og i begyndelsen af trediverne et nyt i type IIc. Da døgnets inddeling i 24 timer indførtes fra 15. maj 1927, kunne man for perioden 1927 - 33 forvente, at Lellinge IIIb omdannedes til IIIc (f.eks. med angivelsen 12-14 i stedet for 12-2E). En sådan korreksion kendes ikke for Lellinges vedkommende.

Bjerskov station kom til at ligge 1,5 km syd for byen. Også på denne station etableredes en postekspedi-

Få en Familiekonto - og tryghed i økonomien.

Med en Familiekonto i Handelsbanken får De en budgetoversigt, der giver Dem overblik over det, der skal betales i løbet af året.

HANDELSBANKEN
altid med i billedet

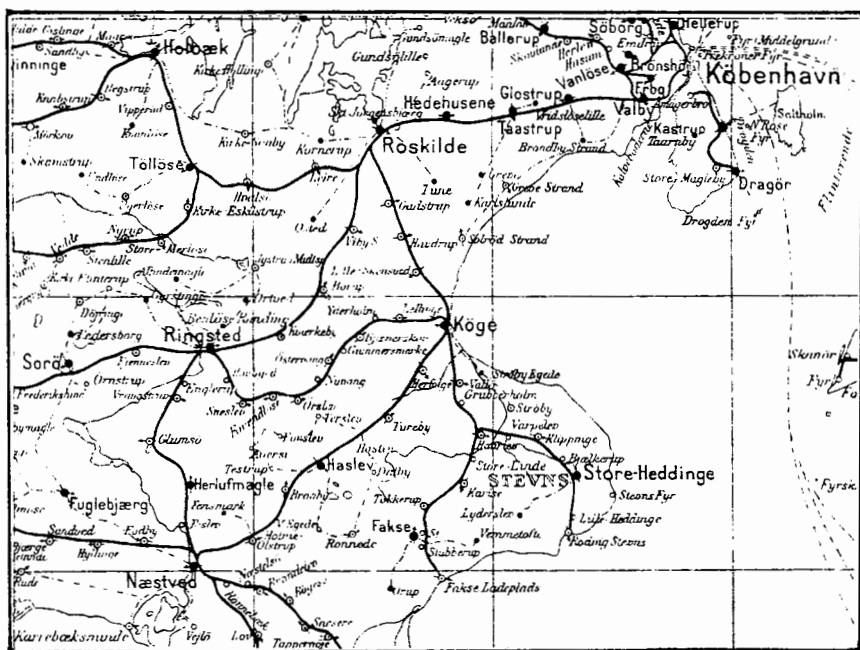

Fig. 7: Udsnit af »Post- og Telegrafkort« 1943.

tion, som fra starten fik brotypestempel IIIb. Heller ikke dette stempel kendes forandret til IIIc. I begyndelsen af trediverne tildeltes type IIc, men ifølge cirkulære af 15. maj 1933 skulle Bjæverskov pr. 1. jan. 1934 skifte navn til **Bjæverskov**, og nye stempler måtte således tildeles. Disse var også af type IIc og nu med stempele numrene 1 og 2. Bjæverskov IIc SN 2 har større og slankere typer end SN 1.

Oprettelsen af **Østervang** jernbanepostekspedition betød samtidig nedlæggelse af brevsamlingsstedet i Gjorslev (oprettet i 1909). Østervang fik brotype III - og denne kendes både som b og c. I begyndelsen af trediverne tildeltes type IIc og noget

senere IId. Her markeres både time og minutter - f.eks. 15.20.

Også fra **Ørslev** jernbanepostekspedition kendes det første tildelte stempel i brotype III i både type b og c. På det defekte Ø ses det, at det er det samme stempel, som forandres fra b til c. Som de øvrige stationer får også denne i begyndelsen af trediverne et nyt stempel af type IIc.

Som det var tilfældet med de fleste af banens stationer, lå også **Farringløse** et stykke vej fra byen. Ved oprettelsen af jernbanepostekspeditionen nedlagdes samtidig brevsamlingsstedet i byen (oprettet i 1887). Den nye ekspedition tildeltes brotype IIIb og i begyndelsen af trediverne et nyt stempel af type IIc. Dette sidst-

	 IIIb	 IIc	
 IIIb	 IIc	 II c SN 1	 II c SN 2
 IIIb	 IIIc	 IIc	 IIId
 IIIb	 IIIc	 IIc	
	 IIIb	 IIc	

 II c SN 1	 II c SN 2	 II d SN 2
 III b	 III c	 II d

nævnte stempel er meget sjældent og kendes kun anvendt i sidste halvdel af 1933. Farringløse skiftede pr. 1. jan. 1934 navn til **Farendløse** og fik derfor nye stempler med dette navn - nemlig II c SN 1 og II c SN 2, men fra et senere tidspunkt anvendes også et II d SN 2 med større og slankere typer.

Den sidste jernbanepostekspedition på ruten var **Sneslev**, der som de øvrige fik tildelt brotype III b, der senere omdannedes til III c - og iøvrigt anvendtes meget længe, også længe efter at ekspeditionen - antagelig i begyndelsen af trediverne - tildeltes stempel af type II c.

Foruden de her nævnte stationer med postekspedition fandtes der også et antal mindre stationer og holdepladser, men disse deltog ikke i postudvekslingen, - udover at publikum selvfølgelig har kunnet aflevere breve til togføreren eller pakmesteren,

som det nu kunne falde sig. Besørgelsen af banepakker påklæbet banens godsfrimærker er et helt kapitel for sig og sorterede ikke under postvæsenet, selvom stationernes personale nok ekspederede sådanne forsendelser også.

Postforholdene efter banens nedlæggelse i 1963

Det sidste tog på Køge - Ringsted Jernbane kørte som tidligere omtalt 31. marts 1963. Talrige genvordigheder i de sidste år, bl.a. en remisebrand i 1962, og kravet om at sporet skulle udskiftes, ville kræve så store investeringer, at en fortsættelse af driften ikke var økonomisk forsvarlig.

Allerede fra 1956 var banens ledelse overgået til Østsjællandsske Jernbane Selskab, og det er dette selskab, der idag besørger rutebiltrafikken i banens tidligere opland. Det drejer sig dels om linie 250, der fra

Køge kører over Bjæverskov og Slimminge til Ringsted station, og dels om linie 251, der over Slimminge kører gennem Gørslev, Ørslev og Nordrup til Ringsted station.

Hvad postbesørgelsen angår, så var jo landpostvæsenet allerede stærkt udviklet og blev omkring 1960 i stigende omfang motoriseret, således at de kørende poster også besørgede ud- og indbetalinger og udbringning af pakker. De kan kaldes vor tids »rullende postkontorer«.

Med de enkelte postekspeditioner, der sad tilbage uden baneforbindelse, gik det lidt forskelligt til. På Lellinge station fortsatte postekspeditionen, men den blev efter 1980 omdannet til brevsamlingssted under Køge postkontor. Bjæverskov station blev solgt, og postekspeditionen flyttede tilbage til byen, hvor den stadig befinder sig. Østervang postekspedition fortsatte i stationsbygningen, men blev nedlagt 30. apr. 1971. Ørslev station blev solgt, og postekspeditionen måtte flytte. 1. jan. 1975 blev den omdannet til brevsamlingssted underlagt Ringsted postkontor. Farendløse station blev solgt, og postekspeditionen blev nedlagt sammen med banen 31. marts 1963. Også Sneslev station blev solgt, og postekspeditionen måtte flytte. Den overlevede til 28. febr. 1973.

Fra de her nævnte postekspeditioner - undtagen Farendløse - vil der kunne findes afstemplinger, som vi så kan betegne som »efteranvendte«.

Kilder:

Køge-Ringsted Jernbane. Dansk Jernbane-Klubs skriftrække nr. 20.

Fr. Olsen: Postvæsenet i Danmark 1808 - 1848.

Fr. Olsen: Postvæsenet i Danmark 1848 - 1873.

Hjorth-Nielsen (red.): Det Danske Post- og Telegrafvæsen. Bd. I - IV.

JKE-udvalget i Dansk Filatelistisk Tidsskrift 1981. Nr. 6.

E. Holmblad, O. Bøgh: Danske Poststempler. Særtryk af Aarbog for Det Danske Post- og Telegrafvæsen 1943.

P. Thomassen, Jan Bendix og Henning Kaaber har bistået med værdifulde og uundværlige oplysninger.

Illustrationerne fig. 1, 3 og 4 er stillet til rådighed af P. Thomassen, og stempelklippene er udlånt fra Jan Bendix' og Henning Kaabers samlinger.

Stort udvalg i frimærker, postkort og breve

Postkort købes

Sembach's

Frimærke & Mønthandel

Studiestræde 36 · 1455 Kbh. K.

Telf. 01-11 72 50

Studier over Fred. VIII og Chr. X udgaverne fra Dansk Vestindien

Af Svend K. Seitzberg

I Nordisk Filatelistisk Tidsskrift var der især i perioden 1965-1975 en række artikler om dansk vestindiens filateli. I nr. 3, 1973 skriver Erik Hvidberg Hansen om Frd. VIII udgaven, specielt med henblik på trykbeskrivelser samt placering af de største rammefejl. Såvel Frd. VIII som Chr. X er jo trykt med samme rammer i bogtryk. Portrætterne er trykt i kobbertryk.

Rammerne vil jeg komme tilbage

til senere og først se på, hvad vi ved om portrætterne - og det er kun Frd. VIII, det drejer sig om.

I det afsluttende afsnit i ovennævnte artikel fremkommer der en række oplysninger om portrætpladerne. Disse har anført et pladenummer - enten med romertal I til V i venstre margin - eller med arabertal 1 til 4 i højre margin.

Til dato har jeg kendskab til følgende brug af pladerne:

	Tryk 1	Tryk 2	Tryk 3	Tryk 4
Plade I	20 + 40 bit			
Plade II	5 + 10 bit	30 bit		
Plade III	25 + 40 bit			
Plade IV	15 + 30 + 50 bit	15 + 20 bit		
Plade V	Kun brugt til prøvetryk			

	Tryk 1	Tryk 2	Tryk 3	Tryk 4
Plade 1	5 + 25 + 40 bit	40 bit		25 bit
Plade 2	—	—	—	—
Plade 3		5 + 10 + 25 bit	15 bit	25 bit
Plade 4		40 + 50 bit	10 + 25 bit	25 bit

5, 20, 30, 40 og 50 bit er kommet i 2 tryk, 10 og 25 bit i 3 tryk og 25 bit i 4 tryk.

Gennem nogen tid har jeg nu været på jagt efter en bestemt portrætfejl, som jeg første gang fandt for et par år siden. (Forfatteren til ovennævnte artikel efterlyste portrætfejl, idet han ikke selv havde fundet nogen - og den slags efterlysninger virker inspirerende på mig, så jeg gik igang med at søge).

Det drejer sig om en fejl bestående i en aflang hvid plet til venstre for kongens øre se fig. 1.

Ved gennemgang af Postmuseets arksamling har jeg kunnet konstatere, at fejlen findes på alle portrætplader på nær plade IV (Dog findes plade 2 ikke i samlingen). Alle steder er den placeret som no. 2 i arket.

Fig. 1.

I portrætplade 1 har jeg endvidere fundet fejlen vist på fig. 2: Manglende skravering i højre side af portrætcirklen. Jeg har den på 5 bit tr. 2 og 40 bit tr. 2. Plaseringen er no. 40 i arket.

Jeg har vist fejlene til hr. P. Fabricius Jensen i Haderslev som er specialist i de danske Frd. VIII mærker. Han kender ingen af fejlene fra de danske mærker.

I Dansk Filatelistisk Tidsskrift no. 3 1984, har hr. Leif Fuglsig skrevet om Thieles kobbertrykspresse. Af artiklen fremgår, at der har været

Fig. 2.

mulighed for at trykke med 4 dobbeltplader.

Ud fra ovennævnte vil jeg nu vove den hypotese, at alle værdierne af Frd. VIII D.V.I. udgaven er trykt i dobbeltark med 8 portrætplader. Mest sandsynligt kombinerede, således at I og I har har dannet een plade, 2 og II een plade, 3 og III een og endelig 4 og IV een plade.

Hvis denne hypotese holder stik, skulle der altså være mulighed for at finde alle pladenumre på alle tryk. Hvis nogen af læserne skulle være i besiddelse af supplerende materiale, hører jeg meget gerne derom.

Med hensyn til fremstillingen af pladerne er min hypotese den, at efter fremstillingen af en hel plade, har man fremstillet de øvrige ud fra denne. Efter at den første fejlfri plade er fremstillet, opstår portrætfejlen, så denne findes derfor på alle de efterfølgende plader. Den første fejlfrie plade har senere fået no. IV.

Efter fremstillingen af plade 1 er fejlen i no. 40 opstået.

Rammerne - der altså også har været brugt til Chr. X udgaven - har vist sig at indeholde mindst tre gennemgående rammefejl. Jeg har oprindeligt kaldt dem for rammematrixtyper, men da et mærke i arket indeholder to af fejlene, og jeg ikke har

kunnet finde en teknisk fremstillingsmetode, der passer hertil, har jeg ment at betegnelsen rammetype (RT.) er mere korrekt - indtil ovenstående er forklaret.

RT. A: Manglende punkter til højre for NV - posthorn se fig. 3.

RT. B: Brud indvendig i kransen foroven til venstre. Denne fejl er vanskelig at se når trykningen af portrættet går ind over kransen. Derfor kan jeg ikke angive plaserin-

gen i Frd. VIII tryk 2. Den ses bedst på Chr. X - udgaven.

RT. C: Sammensmeltede blade i kransen i øst se fig. 4.

Endvidere har jeg fundet følgende sekundære fejl på RT.

- 1) RT. A samt brud på østrammen ud for 5 tallet.
- 2) RT. A samt lille brud på sydrammen tv. for midten.
- 3) RT. C samt hvid plet til højre for kransen.

Fig. 3.

Fig. 4.

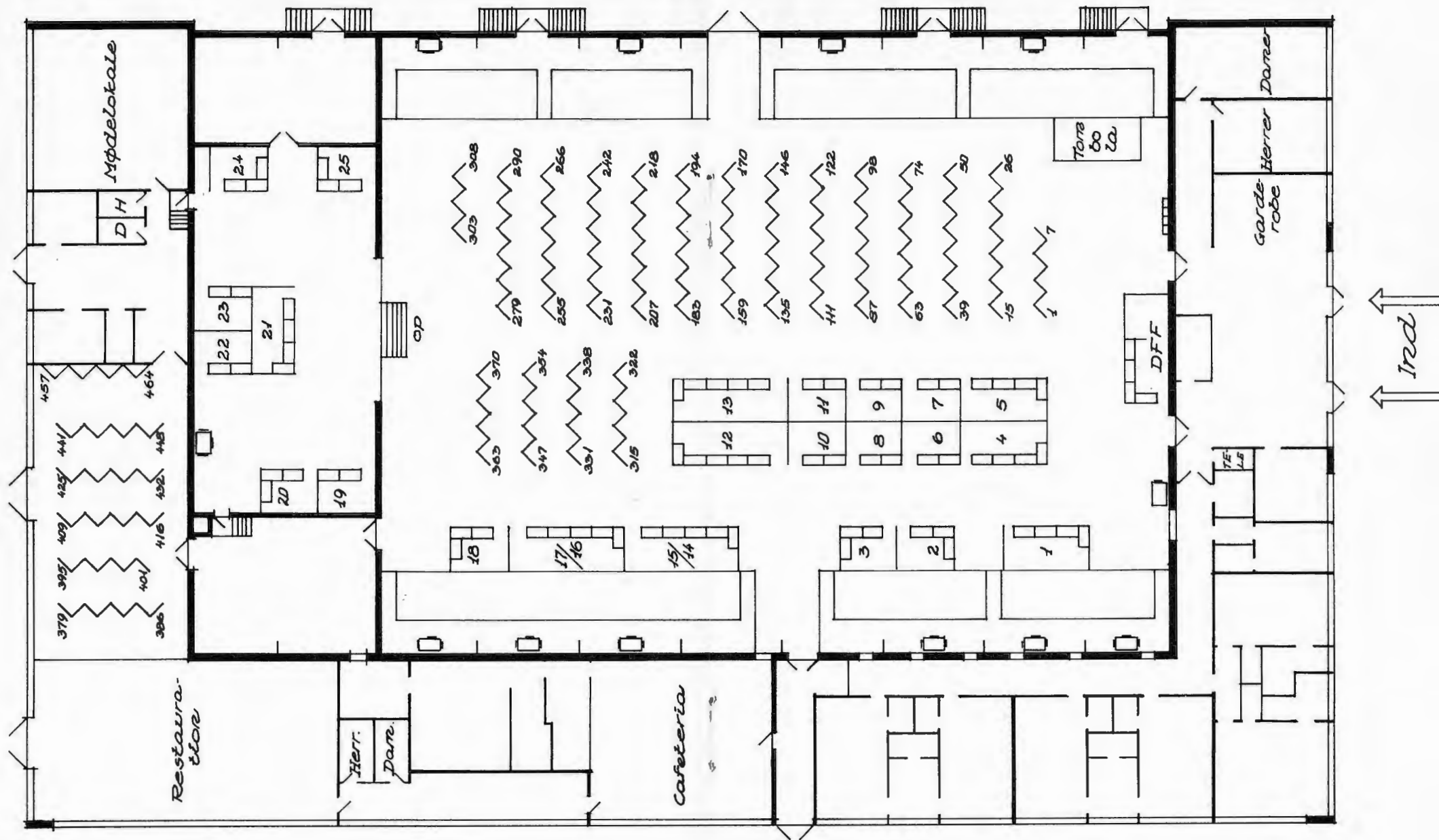
Ved gennemgang af Postmuseets helark har jeg fundet følgende placeringer:

Sekundære fejl		RT. A			RT. B		RT. C			RT. A+C
		1)	2)				3)			1)
Frd. VIII	tr. 1	81	89	69 og 73	12, 23, 62 og 72	21	10, 26, 29, 68, 78 og 84			81
	tr. 2	60	100	47 og 98		74	33, 62, 70, 87, 90 og 96			60
Chr. X	tr. 1	85	17	82 og 89	12, 14, 68 og 92	2	3, 25, 26, 34, 77 og 100			85
	tr. 2	100	15	8 og 57	7, 12, 47 og 84	22	16, 32, 42, 44, 49 og 74			100
	tr. 3	48	75	32 og 81	10, 52, 84 og 87	60	16, 53, 59, 69, 72 og 97			48

Til sidst en tak til Kaj Hansen, Silkeborg Filateli, Therkel Christensen, Århus og Erik Jensen, Postmuseet for hjælp med fremskaffelse af materiale.

Hvis nogen af læserne kan hjælpe med yderligere oplysninger hører jeg gerne derom.

Svend K. Seitzberg
Blegdalsparken 12
9000 Aalborg

Standholdere Køge '86

Stand nr.	Firma
1.	Postvæsen, Danmark.
2.	Julemærkekomiteen.
3.	Nordfrim, Otterup.
4.	Postvæsen, Grønland.
5.	Postvæsen, Norge.
6.	Brdr. Maszluch, København.
7.	Jes Pors Frimærker, København.
8.	Leni Frimærker, Vejle.
9.	A/S Stampex, Vanløse.
10.	Nira Frimærker, Sarpsborg, Norge.
11.	Frimærkestuen, Roskilde.
12.	Lindner Falzlos, Hammel.
13.	Thomas Høiland Frimærker, København.
14. og 15.	Ileta Frimærker, København.
16. og 17.	John Skovgaard, København.
18.	Postvæsen, Sverige.
19.	Køge Frimærkehandel, Køge.
20.	Frimærkehuset Hermes A/S, København.
21.	Postvæsen, Færøerne.
22.	Roskilde Frimærkehandel, Roskilde.
23.	Silkeborg Filateli, Silkeborg.
24.	Skala Frimærker, Holstebro.
25.	Dansk Safe, Jystrup.

Udstillerliste

Ramme nr.			Guld	Vemil	Sølv	Sølvbrønze	Bronze
		Indbudte samlinger					
1 -	4	Dansk Post- og Telegrafmuseum <i>Køge firma franco-stempler</i>	☐	☐	☐	☐	☐
5 -	7a	Ib Eichner-Larsen <i>Isbådstransport</i>	☐	☐	☐	☐	☐
7b		Posthistorisk Selskab.....	☐	☐	☐	☐	☐
		Konkurrence-klassen					
8 -	14	Erik Hvidberg Hansen, KPK..... <i>Sønderjylland 1914-1920 postal dokumentation</i>	☐	☐	☐	☐	☐
15 -	22	Geir Kaasa, Aarhus <i>Udsnit af dansk posthistorie, Kongeriget og Hertugdømmerne 1656-1895</i>	☐	☐	☐	☐	☐
23 -	26	Bent Nadelmann, Herlev <i>Studiesamling, 2 Sk. blå 1855, pladning</i>	☐	☐	☐	☐	☐
27 -	30	Willy Knudsen, Syd-Vest <i>Danmark 1875-1933 med breve og var. (uddrag)</i>	☐	☐	☐	☐	☐
31 -	38	Oluf Pedersen, Posthist. S..... <i>Danmark, Lokal og Distriktsforsendelser 1803-1957</i>	☐	☐	☐	☐	☐
39 -	48	Holger Carstensen, KPK..... <i>Danmark's tjenestefrimærker, uddrag af specialsaml.</i>	☐	☐	☐	☐	☐
49 -	50	Thomas Led, Ringe, JUNIOR <i>Danmark 1975-80</i>	☐	☐	☐	☐	☐
51 -	58	Uno Elofsson, Göteborg <i>Danmark med Dansk Vestindien uddrag af specialsamling</i>	☐	☐	☐	☐	☐

FØROYAR

HVORFOR IKKE SAMLE PÅ FÆRØSKE FRIMÆRKER

Det koster ikke ret meget, fordi vi fører en moderat udgivelsespolitik.

Det er sjovt, fordi det er en lille smule anderledes.

Det er nemt, fordi vi har en abonnementsordning, der husker for Dem.

Skriv til os og spørg efter oplysninger om færøske frimærker, og De vil gratis få tilsendt en liste over de frimærker, der er til salg, en folder der fortæller om, hvordan man kan få et abonnement, samt et hæfte der fortæller lidt om Færøerne.

Adressen er:

Frimerkjæddin · 3800 Tórshavn · Færøerne.

STAND NR. 21

Ramme nr.		Guld	Vermeil	Sølv	Sølvbronze	Bronze
59 - 62	Dan Laursen, Scandinavian Collectors Club, U.S.A. <i>De bogtrykte bølgeliniemærker, studie- og posthistorisk samling</i>	☐	☐	☐	☐	☐
63 - 70	Ib Agerskov, Silkeborg <i>»Slesvig« postfrimærker 1920 m/bl.a. Flensburg stempler anvendt på plebescit mærkerne</i>	☐	☐	☐	☐	☐
71 - 74	Steffen Søndergaard, SYD-VEST .. <i>Varianter i danske provisorier</i>	☐	☐	☐	☐	☐
75 - 84	Tage Bøcher-Knudsen, Herlev <i>The Dog- our best friend and helper</i>	☐	☐	☐	☐	☐
85 - 86	Morten Led, Ringe, JUNIOR <i>Danmark 1975-80 m/breve</i>	☐	☐	☐	☐	☐
87 - 92	Knud Eichert, Østerbro..... <i>Danmark 1851 - 1905 Skilling-Tofarvede og Våbentype</i>	☐	☐	☐	☐	☐
93 - 98	Carl Egon Hansen, Roskilde <i>To-farvet Chr. X i uddrag</i>	☐	☐	☐	☐	☐
99 - 105	Peter Engelbrecht, Middelfart <i>Danske firmaperforeringer</i>	☐	☐	☐	☐	☐
106 - 107	Lars Duelund, Nysted, JUNIOR <i>Danmark 1967-1975</i>	☐	☐	☐	☐	☐
108 - 110	Preben Clausen, Ringsted <i>Danmark Pladning af 2 Skilling 1855</i>	☐	☐	☐	☐	☐
111 - 113	Erik Øgaard Nielsen, Nykøbing F.. <i>15 øre bogtrykt bølgelinie m/var. og forsendelser</i>	☐	☐	☐	☐	☐
114 - 117	Finn Johansson, SYD-VEST <i>Danmark i uddrag til 1933 med førfilateli</i>	☐	☐	☐	☐	☐

Ramme nr.		Guld	Vermeil	Sølv	Sølvbronze	Bronze
118 - 122	Kjeld Brehm Pedersen, Køge <i>Uddrag af Grønlands poststempler m/indlagt posthistorie 1938-78</i>	☐	☐	☐	☐	☐
123 - 131	Anker Bloch, KPK..... <i>Post til og fra Grønland under 2. verdenskrig</i>	☐	☐	☐	☐	☐
132 - 134	Claus Bæk Jensen, Odense JUNIOR..... <i>Danske konger 1907 - 1967</i>	☐	☐	☐	☐	☐
135 - 140	Egon Falck-Christensen, Roskilde.. <i>Finland i uddrag (1875-1918 udg).</i>	☐	☐	☐	☐	☐
141 - 143	Mogens Stig Rasmussen, Ringe, JUNIOR..... <i>Danmark stålstiksudgaverne med enkelte varianter og breve</i>	☐	☐	☐	☐	☐
144 - 146	Kim Jensen, Ringe, JUNIOR..... <i>Færøerne 1975-83 med breve og varianter</i>	☐	☐	☐	☐	☐
147 - 150	Jørgen Johansson, Køge..... <i>Island, uddrag af specialsamling. 1902-1935</i>	☐	☐	☐	☐	☐
151 - 154	Arne Nielsen, KPK..... <i>Grønland, adressekort og klip med pakkeporto</i>	☐	☐	☐	☐	☐
155 - 158	Stig-Arne Svensson, Värnamo <i>Svensk luftpost 1925-45 Krashpost</i>	☐	☐	☐	☐	☐
159 - 164	Aksel F. Nielsen, Køge..... <i>Norge 1855-1925</i>	☐	☐	☐	☐	☐
165 - 170	Gudmundur Ingimundarson, Island <i>Vestmannaeyjar, poststempler</i>	☐	☐	☐	☐	☐
171 - 174	Bertil Lindoff, Lund <i>Færøerne</i>	☐	☐	☐	☐	☐
175 - 182	Otto Kjærgaard, Grindsted..... <i>Grønland ca. 1905-1960</i>	☐	☐	☐	☐	☐

Ramme nr.		Guld	Vermeil	Sølv	Sølvbronze	Bronze
183 - 188	Tor C. Jensen, Helsingør..... <i>Island: I GILDI '02-'03</i>	☐	☐	☐	☐	☐
189 - 194	Steffen Riis, Birkerød <i>Færø-provisorier 1919 og 1940/41 og Færøerne 1975/80</i>	☐	☐	☐	☐	☐
195 - 201	Viggo Hansen, Køge..... <i>Berlin 1948-1984</i>	☐	☐	☐	☐	☐
202 - 206	Ole Svinth, KPK..... <i>Island indtil 1901 samt tjenestemærker</i>	☐	☐	☐	☐	☐
207 - 208	Henrik Pedersen, Ålborg, JUNIOR <i>Sport</i>	☐	☐	☐	☐	☐
209 - 218	Hálfdan Helgason, Island fil. F <i>Islandske helsager 1879-1941</i>	☐	☐	☐	☐	☐
219 - 228	Carlo Holm, Herlev <i>Norges posthorn 1877-1908</i>	☐	☐	☐	☐	☐
229 - 230	Pernille Voigt, Nysted, JUNIOR <i>Touva-tematisk opsat</i>	☐	☐	☐	☐	☐
213 - 232	Karsten Asp, Ålborg, JUNIOR <i>Rumfartens historie</i>	☐	☐	☐	☐	☐
233 - 242	Anker Bloch, Amager <i>Grønlands posthistorie til-fra og internt i Grønland fra ca. 1836-ca. 1958</i>	☐	☐	☐	☐	☐
243 - 251	Børge Petersen, Amagerland..... <i>Estland-Letland-Litauen 1827-1925</i>	☐	☐	☐	☐	☐
252 - 254	Jan Andreasen, Ålborg, JUNIOR .. <i>Sport</i>	☐	☐	☐	☐	☐
255 - 259	Torben Hjørne, Århus..... <i>Grønland's posthistorie 1899-1960</i>	☐	☐	☐	☐	☐

Wartburg

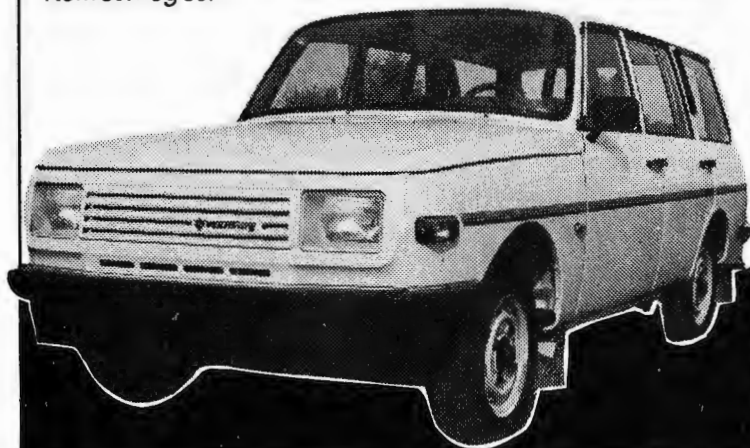
Danmarks billigste bil fra kr. 35.999,-

De nye '86-modeller har blandt andet fået nyt frontparti, nye forlygter, nye kofangere, termostattyret kølerventilator, nyt varme- og friskluftsystem og meget, meget mere.
Kom selv og se!

**WARTBURG
SEDAN..... 39.994.-**

**WARTBURG
TOURIST st. car 49.982.-**

Fa. HERLUF CHRISTIANSEN

Aut. Wartburg-forhandler

FALKEVEJ 33, KØGE

AFTEN TLF. (03) 65 27 37

ÅBENT I WEEKENDEN KL. 11-15

(03)

65 09 51

Ramme nr.		Guld	Vermeil	Sølv	Sølvbronze	Bronze
260 - 266	Grethe Fylking, Køge <i>Schweiz 1882-1950 uddrag med varianter og breve</i>	☐	☐	☐	☐	☐
267 - 272	Jørgen Jensen, Amagerland <i>Rusland i uddrag 1810-1917</i>	☐	☐	☐	☐	☐
273 - 278	Peter Schiøler, Virum <i>Skotske stempler til 1880</i>	☐	☐	☐	☐	☐
279 - 284	Knud Landkilde Sørensen, Tåstrup <i>Østrig 1850-1918, uddrag</i>	☐	☐	☐	☐	☐
285 - 290	Philip Rasmussen, Nyborg <i>Musikkens historie (uddrag) Barok til Romantik</i>	☐	☐	☐	☐	☐
291 - 296	Edvin Rasmussen, Tåstrup <i>Luftpost i Norden, luftpost, i, samt fra og til Sverige 1920-1946</i>	☐	☐	☐	☐	☐
297 - 302	Søren Juhl Hansen, KPK <i>Uddrag af mit atlas</i>	☐	☐	☐	☐	☐
303 - 308	Ib John Holm, Tåstrup <i>Hjuldampere fra hele verden</i>	☐	☐	☐	☐	☐
309 - 313	Ib Eichner-Larsen, KPK <i>USA 1805 - til dato</i>	☐	☐	☐	☐	☐
314	Verdens største frimærke	☐	☐	☐	☐	☐
315 - 322	Günter Grunewald, Ringe <i>Færøerne, censurpost i 2. verdenskrig</i>	☐	☐	☐	☐	☐
323 - 330	John Jensen, Sundby..... <i>Ægypten i 2. verdenskrig, m/krigsfangepest</i>	☐	☐	☐	☐	☐
331 - 335	Jørgen Jørgensen, Hillerød <i>Fiskeri</i>	☐	☐	☐	☐	☐
336 - 338	Annalise Just Olesen, KPK..... <i>Horses at work</i>	☐	☐	☐	☐	☐
339 - 341	Annalise Just Olesen, KPK..... <i>Horses in sport</i>	☐	☐	☐	☐	☐

En revolutionerende nyhed!

Signoscope

Den første optisk-elektriske vandmærkesøger

Er mærket 12,- kr. eller 7.200,- værd?
SAFE-signoscopet giver Dem svaret.

Michel Nr. 137 eller 137y

Med Signoscopet kan De for første gang uden kemiske hjælpemidler se vandmærker, se om mærket har tynde pletter, om det er repareret, De kan se fosforstriber, grafitstreger, silketryk o.s.v.
Signoscopet kan bruges enten med batterier eller med nettilslutning gennem en transformer. (Se Nr. 9887).

Signoscop

Nr. 9886 Pris 1225,00

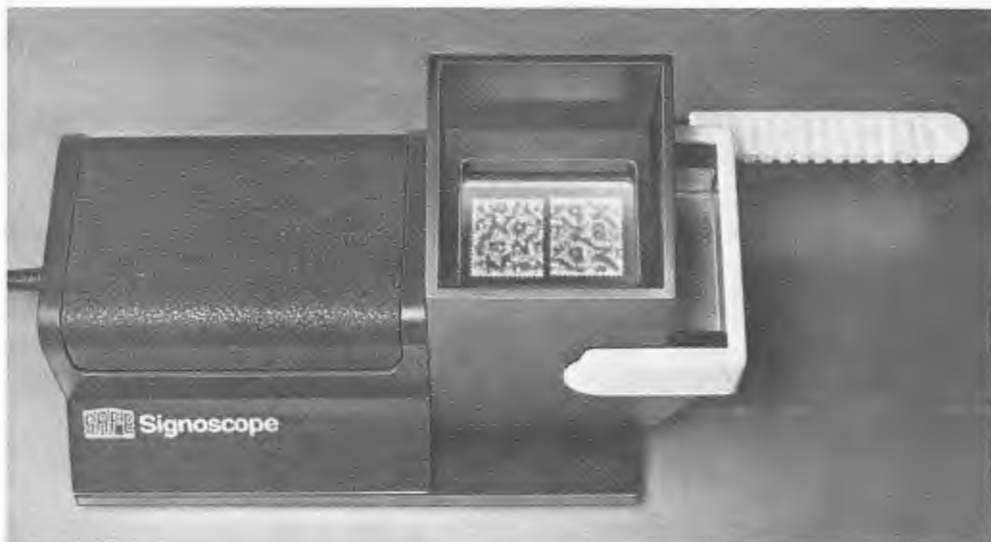
Transformer (godkendt af Demko, D mærket)

Nr. 9887 Pris 141,00

Batteritilslutning (med 5 batterier) Mignon 1,5 v LR 6

Nr. 9888 Pris 39,50

For Signoscopet (med undtagelse af batterier og lys) yder vi et års garanti.

Ring eller skriv efter vor gratis farvekatalog over frimærke- og mønttilbehør. Vi oplyser gerne om nærmeste SAFE forhandler.

DANSK - SAFE

Leragervej 14,
4174 Jystrup
Tlf. (03) 62 83 14

Ramme nr.		Guld	Vermeil	Sølv	Sølvbronze	Bronze
342 - 346	Finn Vanmann Johansson, Køge JUNIOR..... <i>Grønland 1937-80 med breve, var. stempler m.m. ÷ den amerikanske udgave</i>	☐	☐	☐	☐	☐
347 - 351	Marianne Vanmann Johansson, Køge JUNIOR..... <i>Færøerne 1975-84 med breve, stempler, varianter m.m.</i>	☐	☐	☐	☐	☐
352 - 354	Inger Dalsgaard, Den mar.frim.kl... <i>Skibsfartens udvikling</i>	☐	☐	☐	☐	☐
355 - 358	Curt Hosny, ScaJaCo..... <i>Japans dagligmærker før 1899</i>	☐	☐	☐	☐	☐
359 - 362	Finn Stjernholck, KPK..... <i>Panamas helsager</i>	☐	☐	☐	☐	☐
363 - 366	Hasse Brockenhuus von Löwenhielm, KPK..... <i>Helsager fra Jaipur (Indien)</i>	☐	☐	☐	☐	☐
367 - 370	Poul M. Nielsen, Helsingør..... <i>Unionen Syd Afrika 1910-60 med enkelte breve</i>	☐	☐	☐	☐	☐
371 - 378	Eivind Evensen, KPK..... <i>Finland, russiske udgaver 1891-1915, specialsamling</i>	☐	☐	☐	☐	☐
379 - 386	Vihanto Vieno, Køge..... <i>Finland, Sjöområdets skibspost fra år 1798</i>	☐	☐	☐	☐	☐
387 - 391	Birgit Sten Jensen, KPK..... <i>Bechuanaland 1884-1966, frimærker, helsager, stempler m.m.</i>	☐	☐	☐	☐	☐
392 - 394	Viggo Lauritsen, Holbæk..... <i>Polen 1918-1921 (uddrag)</i>	☐	☐	☐	☐	☐
395 - 401	Bjarne Svendstrup, Roskilde..... <i>Cykelsport, en mangfoldighed af discipliner</i>	☐	☐	☐	☐	☐

Ramme nr.		Guld	Vermeil	Sølv	Sølvbronze	Bronze
402 - 408	Frode Knudsen, Vesthimmerland ... <i>Artiske og subartiske pattedyr, deres levevis og betydning for mennesket</i>	☐	☐	☐	☐	☐
409 - 413	Bent Blomstrøm Pedersen, Hillerød <i>Indien 1. okt. 1854-1902</i>	☐	☐	☐	☐	☐
414 - 416	José J. Fernandes, Hvidovre, JUNIOR..... <i>Portugisisk Indien</i>	☐	☐	☐	☐	☐
417 - 421	Bendt V. Mikkelsen, Posth. S. <i>Post i Vesthimmerland</i>	☐	☐	☐	☐	☐
422 - 424	V. N. Hansen, Tingbjerg <i>Verdensberømte malere, uddrag</i>	☐	☐	☐	☐	☐
425 - 429	Arno Debo, München. KPK <i>Uddrag af en systematisk specialsamling Danmark</i>	☐	☐	☐	☐	☐
430 - 432	Peter Michaelsen, Herlev <i>Sporvogne</i>	☐	☐	☐	☐	☐
433 - 436	Henrik Brehm Pedersen, Køge, JUNIOR..... <i>Færøerne 1975-1983 med breve og stempler</i>	☐	☐	☐	☐	☐
437 - 440	Kjeld Nielsen, Nykøbing F..... <i>Jernbaner i Skandinavien</i>	☐	☐	☐	☐	☐
441 - 448	Lars-Olov Tjus, Falköping..... <i>Disinfected mail</i>	☐	☐	☐	☐	☐
449 - 453	Pär Karlsson, Skara, JUNIOR <i>Brevets vej</i>	☐	☐	☐	☐	☐
454 - 456	Poul H. Georgsen, Års..... <i>Tyskland i 5 år 1919-1923</i>	☐	☐	☐	☐	☐
457 - 459	Viggo Lauritsen, Holbæk..... <i>Serbien 1866-1922, (ikke komplet)</i>	☐	☐	☐	☐	☐

Ramme nr.

460 - 464

Steffen Søndergaard og Ole Holler,
Syd-Vest
Provisorier i uddrag

Guld

Vermeil

Sølv

Sølvbronze

Bronze

☐
☐
☐
☐
☐

Filatelistisk litteratur:

Forlaget SAGA
DK/86, Specialkatalog

☐
☐
☐
☐
☐

Anker Bloch, KPK.....
*Publikationer vedr. Grønlands
posthistorie 15.4.1984 til
15.2.1986*

☐
☐
☐
☐
☐

Anker Bloch, KPK.....
*Adressekort 1 og 2 uddrag
fra udstillingskataloger*

☐
☐
☐
☐
☐

Anker Bloch, KPK.....
*Posthistorien om Grønland
1 og 2 fra 1836-1958*

☐
☐
☐
☐
☐

Forlaget SKILLING, Posthist. S
Frimærkebladet SKILLING

☐
☐
☐
☐
☐

Forlaget SKILLING, Posthist. S
Danske Helsager bind 1 og 2.

☐
☐
☐
☐
☐

P. Fabricius Jensen, Haderslev
*Artikler vedr. studiet af
Fr. VIII-udgaverne.*

☐
☐
☐
☐
☐

Bendt V. Mikkelsen, Posthist. S.....
*»Hobro postkontor i 250 år«
1736-1986*

☐
☐
☐
☐
☐

Jørgen Christoffersen.....
*Nordisk Julemærke Katalog
bind I og II*

☐
☐
☐
☐
☐

*FØR DE GØR
NOGET MED PENGES*

Få en Plankonto, det gi'r overblik
over økonomien.

Spørg

SPAREKASSEN

sds

JESPER OG BØRGE LARSEN

Jernbanegade 3-9 . 4600 KØGE . TELF. (03) 65 58 40

KØGE'86

FRIMÆRKER

BREVE-STEMPLER

JULEMÆRKER

**SILKEBORG
FILATELI**

V/KAJ HANSEN
GRUNDTVIGSVEJ 23
8600 Silkeborg
TLF.(06) 811241

MEDLEM AF DANMARKS FRIMÆRKEHANDLERFORENING

MED OS PAA USTILLINGEN.

STAND NR. 23

Island - 16 aur ovaludgaven

af Orla Nielsen

Generelt om ovaludgaverne

I Interdania '79 - kataloget blev artiklen om 6 Aur ovaludgaven (af Islands - studiekredsen v/Orla Nielsen) indledt med en forholdsvis grundig gennemgang af de generelle karakteristika, der præger Islands ovaludgaver.

De vigtigste skal kort resumeres her.

1) Klichèerne fremstilles som stereotyper på basis af et fælles moderstempel i stål med indgraveret ISLAND og af sekundære moderstempler for hver af værdierne med håndgraveret POSTFRIM og værdi-angivelse og det store værdital formentlig indpræget med stålstempel. Processen resulterede i en række støbefejl (Rammebrud og hvide pletter).

2) Mærkerne blev trykt hos Thiele i ark à 100. For alle de ensfarvede ovalmærker (undtagen AFA nr. 22) omfattede trykpladen kun 25 (5 × 5) klichèer, som blev trykt 4 gange for at danne et helark. Derfor er det (normalt) tilstrækkeligt at beskrive et kvartark for at illustrere de i arket forekommende varianter. At det ikke altid er tilstrækkeligt, er f.eks. konstateret ved en undersøgelse af 6 Aur fintakket, 3. tryk i et helark på postmuseet. Her viser det sig, at der under trykningen er opstået enkelte nye

varianter, Nummererer man det NV - kvartark med 1 og derefter de øvrige 3 i rækkefølge med uret ses, at der i både 2., 3. og 4. kvartark er små forskelle i forhold til de foregående. Det viser, at i hvert fald for denne udgave er trykningen af helarket foregået i den nævnte rækkefølge. For 6 aur - udgaven ses iøvrigt specielt, at 4. kvartark (SV) er trykt i en mørkere grå farve end de tre andre, som alle er lysegrå. Det bekræfter en iagttagelse nævnt i Kohl's håndbog, at 6 aur 14 × 13 1/2 3. tryk forekommer i 2 farvenuancer: lysegrå og mørkegrå, hvor den mørkegrå er den sjældneste (25%). Om det er nøjagtigt 25% kan naturligvis ikke siges, fordi ingen kan vide, hvornår i trykprocessen den nye farveblanding er taget i brug.

Men i det følgende anføres varianternes position kun ved numrene i 1. kvartark, idet en variant i f.eks. pos. 1 også forekommer på positionerne 6, 51 og 56.

3) Der var flere end 25 klichèer til hver værdi, og imellem hvert tryk »styrtes« pladen, og derfor er samme fejl ofte placeret forskelligt i de forskellige tryk. Under trykningen og formentlig ved »styrningen« er der opstået nye fejl (hak og bøjninger af rammer og også farvepletter p.g.a. manglende eller utilstrækkelig rensning).

4) Papiret varierer i tykkelse. Fra 1873 og til og med finansåret 1882/83 anvendtes tyndt papir (0,06-0,07 mm), fra 1883/84 til og med 1891/92 anvendtes mellemtykt papir (0,07-0,09 mm) og fra 1895 og frem benyttedes tykt papir (0,09-0,10 mm).

5) Alle kamtakningsmaskiner er anvendt til de fleste Aur-ovaludgaver. Det gælder bl.a. for 16 Aur-udgaven. K II beskadigedes i 1895 (i sidste uge af august), hvilket resulterede i de kendte takningsfejl p.g.a. manglende nåle, som giver mulighed for at placere mærkerne i de lodrette rækker. Det gælder ikke 16 Aur-udgaven, hvor det sidste af de fintakkede tryk, 4. tryk blev fremstillet i 1891.

6) Gummitype såvel som trykkets udseende er ofte karakteristisk for forskellige værdier trykt i samme tidsperiode.

16 Aur'ens formål

I hele anvendelsesperioden er portosatsen for breve til Danmark og Færøerne af 1. vægtklasse (-15 g) 16 Aur og for tryksager op til 125 g til samme område ligeledes 16 Aur. Endelig var afgiften for rekommanderede breve til både Danmark/Færøerne og det øvrige udland også 16 Aur.

Tryk og oplagsstørrelse

16 Aur'en findes både fintakket ($14 \times 13\frac{1}{2}$) og grovtakket ($12 \frac{3}{4}$). Det samlede oplag af den fintakkede er 210.000 og af den grovtakkede 100.000, men der er, som det vises senere, forskel på oplaget for de for-

skellige tryk med deraf følgende prisforskelle (se f.eks. FACIT kataloget). En del af mærkerne findes overtrykt i GILDI '02-'03, men man ved ikke, hvor mange mærker det drejer sig om.

Nedenfor følger en karakteristik af, samt nogle kommentarer til hvert af trykkene.

16 Aur tk. $14 \times 13\frac{1}{2}$:

Tryk I: Udgivelsesdato/år: 1.8.1876.

Oplag: 50.000 (findes med i GILDI -overtryk).

Farve: Mørkebrun.

Papir: Tyndt (0,06-0,07 mm), papirets farve er grålig (elfenbens) farvet.

Gummi: Glat, gullig.

Tryk: »Plettet« urent tryk.

Takning: Kamtakningsmaskine II (K II).

De fleste kilder er stort set enige om at angive farven som mørkebrun. Kohl angiver en vis variation i dybbrun til mørkbrun. Den letteste måde at genkende trykket på er imidlertid det karakteristiske »plettede« tryk. Oplagsstørrelsen er givetvis tæt på de 50.000, idet 1. tryk ikke menes at være blevet overtrykt »officielt«, dvs. at overtryk ikke er sket i helark, men blokke eller enkeltmærker kan have været indsat i de af publikum indleverede $\frac{1}{4}$ eller $\frac{1}{2}$ -ark til overtryk.

Omvendt vandmærke kendes ikke på 1. tryk.

Det første Reykjavik lapidarstempel med dato i antiqua samt antiqua stempler må være de almindeligste på dette tryk. 2. tryk kom i 1883 sam-

tidig med lapidarstemplerne, der blev taget i brug i 1882/83. De forekommer givetvis på 1. tryk, men må antages at være sjældnere. Det samme gælder selvfølgelig brostempler og krone/posthorn stemplerne, der først kom i 90'erne.

Tryk II: Udgivelsesdato/år: 1883/84.

Oplag: 50.000 (findes med Í GILDI-overtryk).

Farve: (grå) brun.

Papir: Tyndt (0,06-0,07 mm), papirets farve er stærkt elfenbensfarvet (fra gullig til mørk, næsten brunligt).

Gummi: Glat, gullig.

Tryk: Rent og klart.

Takning: K I og K II.

Hvad farven angår, er kilderne ret uenige om betegnelsen. Facit siger dybbrun, det gør også Islenzk Fri-merki, mens Afa kalder den brun. Både Kohl og Carøe benævner den henholdsvis (grau) brun og gråbrun. Mine tre eksemplarer varierer fra gråbrun (1 stk.) og brune (2 stk.), hvori der kun er meget lille gråtoning. Måske er der tale om samme fænomen som omtalt for 6 Aur'en i indledningen.

Om Í GILDI overtrykket gælder det samme som for 1. tryk.

Omvendt vandmærke kendes.

De almindeligste anvendte stempler er givetvis antiqua- og lapidarstemplerne.

Tryk III: Udgivelsesdato/år: 1886/87.

Oplag: 50.000 (findes med Í GILDI-overtryk).

Farve: gulligbrun.

Papir: Middeltykt (0,07-0,09

mm), elfenbensfarvet eller gråligt, men klart lysere end 2. tryk.

Gummi: Svagere gulligt, glat og glinsende.

Tryk: Rent og klart.

Takning: K I og K II.

Kohl, Carøe og Afa kalder alle farven for gulligbrun, mens de øvrige benævner den brun. Efter min mening er gulligbrun, sommetider næsten orangebrun, den betegnelse, der rammer bedst. Det er den smukkeste farve af alle 16 Aur-trykkene.

Om Í GILDI-overtrykket fortæller Carøe, at det ikke er fundet i Hals's samling, men angiver det alligevel som det næst hyppigst forekommende på den fintakkede udgave.

Men det forekommer alligevel en smule mærkeligt. Oplagene på alle tre tryk er 50.000, men 3. tryk er det billigste iflg. Facit, og i min samling har jeg klart flere eksemplarer af 3. end af de to foregående tryk.

Omvendt vandmærke kendes. Om stempler gælder det samme, som er anført under tryk II.

Tryk IV: Udgivelsesdato/år: 1891/92.

Oplag: 60.000 (findes med Í GILDI-overtryk).

Farve: Olivenbrun, fernisagtig.

Papir: Middeltykt (0,07-0,08 mm), gråligt.

Gummi: Farveløst.

Tryk: Urent.

Takning: K II og K III.

Kildeangivelserne varierer fra »gråbrun, uren« til »olivenbrun, lakagtig«. Det »fernisagtige« udseende kan ses ved at holde mærket skråt op

Køber du brændstof til bilen eller olie til fyret?

**Så: TÆNK DANSK
 KØR DANSK
 KØB DANSK**

Altid hos:

BENZIN

Villy Larsen

Vordingborgvej 7 . 4600 Køge

Tlf. (03) 65 00 72

UDSTILLINGSTILBUD NORGE POSTFRISK

1939 Dronning Maud	(48,00)		Kun kr. 22,00
1941 Redningsselskab	(120,00)		Kun kr. 65,00
1945 London	(50,00)		Kun kr. 27,00
1950 Oslo Byjubilæum	(40,00)		Kun kr. 22,00
1951 Olympiade	(147,00)		Kun kr. 80,00
1960 Blomster	(82,00)		Kun kr. 45,00

Vi har godt udvalg i norske frimerker og Julemerker.

Vi ønsker alle gamle og nye kunder velkommen til vor stand.

NIRA FRIMERKER

St. Mariegt. 48, 1700 Sarpsborg, Norge

STAND NR. 10

mod lyset. Der fremtræder et større eller mindre antal lysende pletter, som iflg. Kohl formentlig skyldes lysbrydende krystaller i det talkumpuder, som umiddelbart efter trykningen blev strøet ud over hvert ark for at fremskynde tørringen af farverne.

Farven minder en del om den grå-brune nuance af 2. tryk.

Alle de fintakkede 16 Aur er selvfølgelig sjældne med 1 GILDI-overtryk, men dette skulle forekomme hyppigst.

Omvendt vandmærke kendes.

Som nævnt er 4. tryk foretaget på middeltøkt papir. Tøkt papir kommer først i anvendelse i 1895/96 og er iøvrigt helt hvidt. Det står derfor som lidt af en gåde, at 4. tryk er fundet på tøkt, men ikke hvidt papir. Jeg har selv to eksemplarer, det ene ca. 0,10 mm og det andet mellem 0,10 og 0,11 mm tøkt. Til trykning af danske øremærker blev i perioden 1883-84 anvendt kartonpapir i tykkelsen 0,10-0,12 mm. Kan det være en smule af dette papir, som har »overlevet« hos Thiele til 1891? Det forekommer trods alt mere sandsynligt, end at middeltøkt papir, skulle kunne forekomme så tøkt, specielt når man tager i betragtning, at det senest anvendte middeltøkke papir ellers varierer indenfor 0,07-0,08 mm. Det samme fænomen optræder iøvrigt på 10 Aur tjenestemærke for 2. og 3. tryk.

Hvad angår fordelingen på kam-takningsmaskine II og III, tyder mit materiale på, at takningstyperne er nogenlunde ligeligt anvendt.

De nyere stempeltyper forekom-

mer hyppigere, mens f.eks. det ældste Reykjavik-stempel kan stadig findes, selvom det givetvis er temmelig sjældent.

16 Aur, tk. 12 3/4:

I takning 12 3/4 findes kun 1 tryk.

Tryk V: Udgivelsesdato/år: 1. halvdel af 1898.

Oplag: 100.000 (findes med 1 GILDI-overtryk).

Farve: Brun.

Papir: Tøkt (0,09-0,10 mm).

Gummi: Hvid, udtalt krakeleret.

Tryk: Rent.

Hvor stort et antal, der er overtrykt med 1 GILDI, ved man heller ikke for den grovtakkede. Facit's prisangivelse antyder, at det er mange. En del tyder på, at 5. tryk uden 1 GILDI faktisk er ganske sjældne, måske også mere sjældne, end katalogværdierne viser.

Omvendt vandmærke kendes. Om afstemplingen gælder, at alle stempeltyper kan forekomme, men nummerstempler må principielt afvises som efterstemplinger, fordi 16 Aur'en jo var ugyldig, da stempeltypen blev indført (juni 1903).

16 Aur varianter

Til rådighed for studiet efter varianter har der været helark af tryk III og V samt af nytrykket, alle beroende hos det danske postmuseum. Desuden er anvendt Islandsgruppens samlede materiale, samt Afa's lager. Dertil kommer mærker med 1 GILDI-overtryk.

I følgende oversigt beskrives varianterne, se også illustrationerne.

- 1) Svag bule i Ø-rammen ud for 6, og lidt ujævn i Ø-rammens nederste halvdel.
- 2) Bule i V-rammen ovenfor P og hvid lodret ridse i ovalbånd over P samt svag bule i S-rammen under FR.
- 3) Bule i N-rammen over AN samt lille hak i Ø-rammen i SØ-hjørnet.
- 4) Svag, flad, afskæring af S-ramme i SV-hjørne.
- 5) Hvid plet foroven i lille 6-tal («firkantet» 6-tal).
- 6) Stort, næsten firkantet hak i N-rammen over ydre hjørnelinie tæt ved NØ-hjørne.
- 7) Svagt fortyndet S-ramme under M.
- 8) Bule i Ø-rammen ud for punktum i ovalrammen.
- 9) Svag bule i N-rammen over LA og svag bule i S-ramme under SØ-hjørnetrekant.
- 10) Tynd S-ramme, lille bule i Ø-ramme ud for U i AUR og Ø-ramme tynd foroven.
- 11) Lille trekantet hak i N-ramme over NØ-hjørnetrekant og svag bule i S-ramme under SØ-hjørnetrekantens spids.
- 12) Større eller mindre hak i S-ramme under TF.
- 13) I vest afrundet SV-hjørne.
- 14) Afrundet NØ-hjørne.
- 15) Tynd N-ramme mod NØ-hjørnet.
- 16) Spaltet Ø-ramme mod SØ-hjørnet.
- 17) Brud i V-ramme ud for PO.
- 18) Svagt afrundet Ø-ramme i SØ-hjørnet.

Variant nr. 2

Variant nr. 3

Variant nr. 4

Variant nr. 7

Variant nr. 5

Variant nr. 1

Variant nr. 6

Variant nr. 10

Variant nr. 8

Variant nr. 9

Variant nr. 11

Variant nr. 12

— Vi mødes i

**Rishøj-
hallens
Cafeteria
og selskabs-
lokaler**

hos Lene og Tim
Telefon (03) 65 62 12

LAD DEM IKKE FUPPE!

ER DE „FORSIKRET“ MOD
USOLIDE HANDELSFORBINDELSER?

HER ER DERES MODTRÆK

Inddrivelse af udvalg
tilgodehavender mm.

Advarselsregister over
usolide frimærke- og
møntforbindelser.

Kyndig bistand og råd-
givning omkring handels-
forbindelser.

*Nærmere oplysninger
mod svarporto.*

HENRIK ÅGER,
JUNKER
STRANGESVEJ 3,
DK-7100 VEJLE,
DANMARK.
TLF.: (05) 83 94 89

Besøg vor stand nr. 19

Vi køber og sælger alt
i frimærker og tilbehør.
Eneste specialforretning
på Køgeegnen.

KØGE FRIMÆRKEHANDEL

Nørregade 67
4600 Køge

Telefon:
(03) 66 01 32

Variant nr. 13

Variant nr. 14

Variant nr. 15

Variant nr. 16

Variant nr. 17

Variant nr. 18

**ESBJERG FILATELISTKLUBS
JUNIORAFD.**

**ESBJERG SEMINARIUM
DEN 5. OG 6. APRIL 1986**

NATIONAL
Frimærkeudstilling

**I STADIONHALLEN I ESBJERG
24. - 25. - 26. OKTOBER 1986**

ÅBNINGSTIDER:
FREDAG 24. OKTOBER KL. 14-20
LØRDAG 25. OKTOBER KL. 10-18
SØNDAG 26. OKTOBER KL. 10-17

I skemaet vises varianternes forekomst og position, så vidt det indtil nu er kendt. Hvis nogle læsere kan supplere med nye informationer, vil Islandsgruppen være taknemmelig for at modtage oplysninger. Et tal angiver positionen, + betyder, at va-

rianten er set i det pågældende tryk, men endnu ikke positionsbestemt, ÷ betyder, at varianten ikke findes (i hvert fald i det undersøgte materiale). »Tomt« felt angiver, at varianten ikke (endnu) kendes i det pågældende tryk.

Variant nr.	Tk. 14×13½				Tk. 12 3/4	
	Tryk I	Tryk II	Tryk III	Tryk IV	Tryk V	Nytryk
1			÷		1	13
2			4	+	2	14
3		+	64	+	3	÷
4	+	+	45	+	4	12
5	+		12	+	5	11
6	+	+	42	+	11	24
7			÷	+	22	5
8			74,79	+	23	2
9			32	+	24	1
10		+	3	+	25	4
11			+	+	33	÷
12		+	1	+	41	44
13	+		35	+	42	41
14			34	+	÷	÷
15		+	41		÷	÷
16	+	+	÷		÷	÷
17	+					
18		+				

Noter til oversigten:

Den beskrevne ridse i variant 2 findes ikke i tryk III og er næppe konstant i tryk IV. Den er kun svag i nytrykket.

Variant nr. 3 har på positionerne 14,19 og 69 kun hak i Ø-rammen i SØ-hjørnet i tryk III. Kun på 64 og i senere tryk er den »fuldstændig«.

Variant nr. 4 ses i tryk III ikke i pos.

50, men i denne del af trykningen, har den måske fået lidt mere farve. Det er jo unægtelig en lille variant.

Variant 8 er i tryk III kun at se på positionerne 74 og 79 og altså ikke i øverste halvark.

Variant 9 har ikke den svage bule i N-rammen på pos. 32 i tryk III, men er først »hel« i pos. 37,82 og 87. I tryk IV er bule i S-rammen undertiden svag.

Variant 11 fandtes ikke i helarket tryk III, men et medlem af Islandsgruppen har den, så den er øjensynlig opstået undervejs i trykningen, men i så fald formentlig kun i 4. kvartark (SV).

Variant 15 har kun svagt fortyndet N-ramme i tryk III.

Variant 17 kan være en tilfældighed, den er kun set én gang, men er på den anden side så klar, at den er taget med på listen. Også variant 18 behøver en bekræftelse for at kunne kaldes helt sikker.

Til slut vises et smukt brev, som ikke kan kaldes ganske almindeligt. Det er nemlig en 16 Aur fra 1. tryk, som sidder på et brev, der i 1880 er sendt med skibspost direkte til Danmark, annulleret med nummerstempel 1 og med sidestempel FRA ISLAND.

Litteratur:

Carøe, E. A. G.: Iceland, The '02-'03 overprints. London Philatelist.

Jónsson, J. A.: One Hundred Years of Icelandic Stamps.

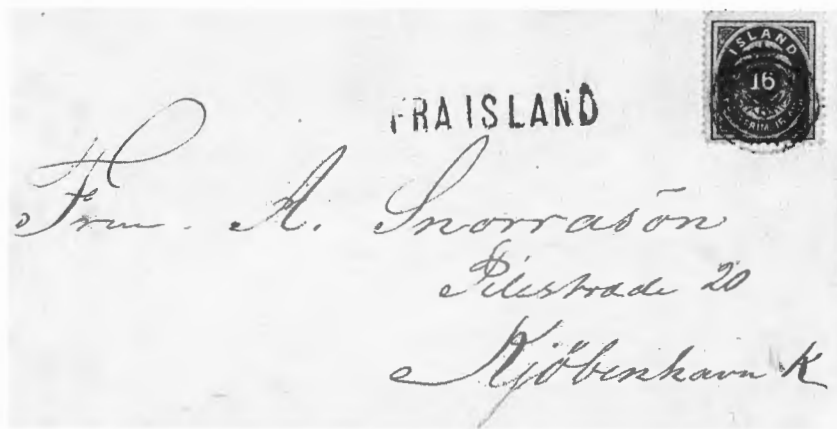
Munk, Herbert: Kohl's Handbuch: Island.

Nielsen, Lasse: Takningen på Danmarks, Dansk Vestindiens og Islands frimærker fra 1870-1895. NFT¹) 1979.

Islands-studiekredsen v/Orla Nielsen: Island. 6 Aur ovaludgaven. Interdania '79-kataloget.

Nielsen, Orla: Island - 10 Aur ovaludgaven. TOF 40 -kataloget 1983.

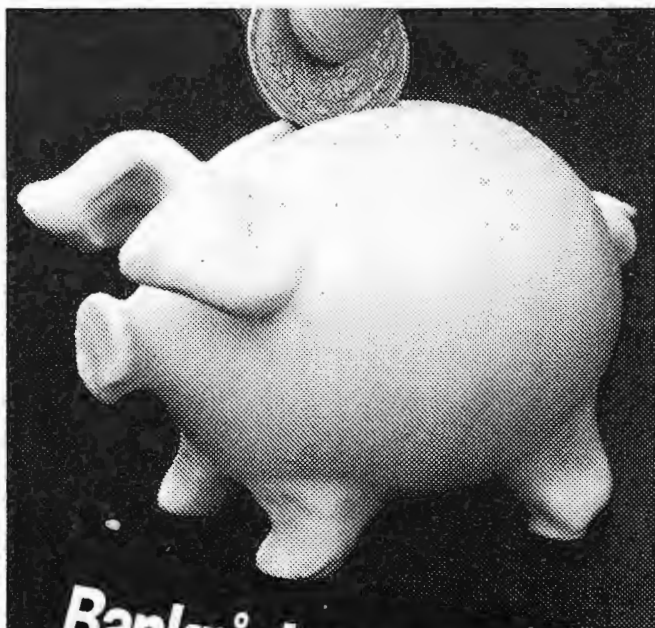
Facit, Afa special 1971 og Islensk Fri-merki.

Bemærk at mærket har variant nr. 5.

Brevet er udlånt af Ebbe Eldrup.

**Der er mange måder
at spare op på.
Tal med Bankrådgiveren!**

Bankrådgiveren

PRIVATbanken

Ølby Center Afdeling
Ølby Center 4 · 4600 Køge
Telefon 03-65 53 11

Neutrale maskinstempler fra Køge

Af Peter Engelbrecht

Det danske postvæsen tog allerede de første stemplingsmaskiner til annullering af frimærker i brug i 1904. De første 20 år brugtes udelukkende neutrale stempler, dvs. dato- og linieklicheer eller til ombæringsstempler kun datoklicheer med blankt mellemrum. Først fra midten af 1920-erne dukker reklameklicheerne op, men stemplingsmaskinerne fungerer på de fleste posthuse sådan,

at der hele tiden skiftes mellem linieklicheer og reklameklicheer.

Som ved mange andre provinsposthuse startede man også i Køge med en tysk maskine af fabrikat Sylbe & Pondorf, der er karakteristisk ved at den anbragte stemplet bestående af skiftevis dato- og linieklicheer henover *hele* postforsendelsens bredde, som i et *bånd*, og som vist i fig. 1.

Fig. 1.

En sådan afstempling betegnes hos postvæsenet som *helt*stempling, hvorimod Max Nørgaard, der som den første behandlede emnet i artikler i NFT i slutningen af 1940-erne, kalder maskinens aftryk for *bånd*-maskinstempler. Den her viste stempeltype kendes anvendt fra september 1933 til februar 1939.

Stemplerne havde imidlertid den meget logiske skavank, at postkort,

brikat M i 1939, der gav aftryk som vist i fig. 2, og som kendes anvendt fra marts 1939 til december 1945. Også her afviger Max Nørgaards benævnelse fra postvæsenets, idet han betegner aftryk i den nye type som *enkelt*maskinstempel.

Omkring 1945/46 skiftede de allerfleste posthuse deres klicheer om, således at datoklicheen, der før havde stået tilvenstre for linie- eller re-

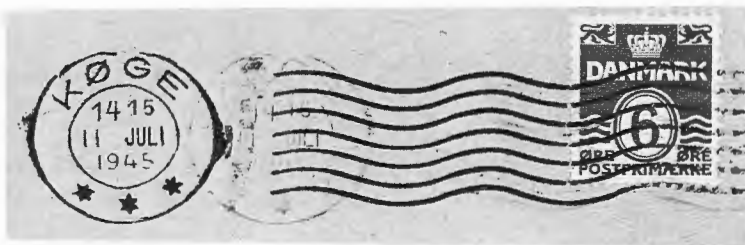

Fig. 2.

hvor venstre halvdel var beregnet til meddelelser, blev gjort delvis ulæselige, og enden på det hele blev så, at man lidt efter lidt gik over til en ny type stemplingsmaskiner. I Køge blev der således installeret en amerikansk *halv*stemplingsmaskine fra International Postal Supply Company af fa-

klame-klicheen, nu kom til at stå til højre, som vist i fig. 3.

Denne nye stempeltype kendes anvendt i Køge fra april 1946, og endvidere kan det oplyses, at den første reklamekliche med teksten KØB STATENS PRÆMIEOBLIGATIONER blev taget i brug i Køge

Fig. 3.

Stempeltype	Særlige kendetegn	Perioder
NBM type L (4 vandrette korte bølgelin.)		27.09.33 - 01.02.39
NEM type B-1 (7 hv bølgelinier)	3 × 6 flg.stj.	08.03.39 - 23.12.45
NEM type J (4 vv bølgelinier)	3 × 6 flg.stj.	02.04.46 - 17.08.53
NEM type J	3 × 5 flg.stj.	29.12.53
REM KØB STATENS PRÆMIEOBLI- GATIONER 1. periode		07.10.54 - 06.11.54
NEM type J	3 × 5 flg.stj. Ø i KØGE	17.11.54 - 29.11.54
REM KØB STA... osv. 2. periode		01.02.55 - 28.02.55
NEM type J	3 × 5 flg.stj. Ø i KØGE	26.01.56 - 27.01.56
REM Idræt skaber sundhed og glæde		30.01.56 - 11.02.56
NEM Type J	3 × 5 flg.stj. Ø i KØGE	17.02.56 - 01.05.58
NEM Type J	3 × 5 flg.stj. Ø i KØGE	28.01.59 - 21.11.60

NBM = neutr.båndmask.stpl.
hv = højrevendt (om linier)
flg.stj. = fligede stjerner

NEM = neutr.enkeltmask.stpl.
vv = venstrevendt (om linier)
REM = reklame enkeltmask.stpl.

fra 7. oktober 1954 til 6. november 1954, som angivet i Officielle Meddelelser fra P. & T. nr. 42 af 6. oktober 1954 side 173.

Der kan herefter opstilles en oversigt over anvendelsen af neutrale maskinstempler i Køge som følger:

Samlere, især fra Køgeegn, som kan supplere disse oplysninger, er meget velkomne til at rapportere til mig og gerne med fotokopier af aftryk.

Peter Engelbrecht
5464 Brenderup, Fyn

bil go' i Køge
ApS

Aut.
Mitsubishi
forhandler

HØGEVEJ 1-3 . 4600 KØGE

TLF. (03) 65 02 72

CYKELFORRETNINGEN

»Hamlet«

HENRIK LARSEN . NØRREGADE 26

4600 KØGE . (03) 65 02 01

Samlernes bedste Frimærkeblad . . .

SKILLING indeholder aktuelle artikler efter samlernes ønsker.

SKILLING er det eneste frimærkeblad, der giver samlerne nem adgang til kontakt med andre gennem de gratis annoncer!

SKILLING indeholder stof om både nye og gamle ting indenfor filatelen.

SKILLING er uafhængig af handlerinteresser! Kort sagt:

et rigtigt frimærkeblad,
som alle frimærkesamlere kan få udbytte af.

Skriv efter et GRATIS prøvenummer.

Skilling

Gislingevej 77 . 2700 Brønshøj . Giro 8 24 88 50

Slesvigs Helsager

Af John Sørensen og Ib Agerskov.

En af de interessanteste og væsentligste dele af den danske posthistorie knytter sig til relationerne mellem Danmark, Slesvig-Holsten og Tyskland. Fra præ-filateliens tid og helt frem til ophævelsen af den særlige dansk/tyske grænsepostaf tale i 1979

har dette område kunnet tilbyde samlere et væld af skiftende begivenheder med filatelistiske og posthistoriske konsekvenser til følge. At dele af den danske kulturhistorie også har rødder her, har sikkert været medvirkende til, at mange filatelister inter-

SLESVIG
POSTKARTE — BREVKORT

Det første sorttryk af Slesvig-helsagerne. Dette blev forelagt den ansvarlige leder af C.I.S.-postforvaltningen, M. O. Ræder, til godkendelse. Der blev brugt en 20 pf. kliche til værdistempet. Godkendte prøvetryk med 20 pf. værdistempel i farverne brun (7½ pf.) og rød (10 pf.) findes på postmuseet i København. Der blev aldrig udgivet et 20 pf. brev-kort.

esserer sig for at samle frimærker og breve fra netop dette område.

Nærværende artikel beskæftiger sig med afstemningstiden i 1920. Den internationale fredskonference i Versailles, der var nedsat til at gøre boet op efter 1. verdenskrig, udpegede den kommission, der midlertidigt skulle overtage overhøjheden over det dansk/tyske grænseområde. Kommissionens opgave var at trække en ny grænselinie mellem de to stater på baggrund af folkeafstemninger i området.

Skønt kommissionen først overtog sit mandat i januar måned 1920, var forberedelserne hertil allerede begyndt i København i sommeren 1919. Heri lå blandt andet beslutningen om at udgive særlige frimærker og helsager til befolkningens brug i afstemningstiden, og allerede i september 1919 forelå disse da også klar til brug.

Fællesudgaven

Denne artikel beskæftiger sig med de udgivne helsager. For ikke at gøre forskel på de to befolkningsgrupper,

der bekendte sig til henholdsvis Tyskland og Danmark, måtte man ved trykningen igennem en del tekniske overvejelser. En af disse kommer til udtryk på den måde, at teksten på 7½ pf. -og 15 pf. helsagerne lyder: Slesvig **Postkarte -Brevkort**, medens der på 10 pf. helsagen læses: Slesvig **Brevkort -Postkarte**. Værdistemplet på helsagerne svarer nøje til de samtidig trykte frimærkeværdier 7½ pf., 10 pf. og 15 pf.

Da beslutningen om trykningen af disse helsager blev taget i august/september 1919 var nedennævnte takster for postkort gældende i det tyske rige:

Postkort, lokale 7½ pf.

Postkort, ind- og udland 10 pf.

Helsagerne, der blev trykt hos Thiele i København, forelå så klar til brug primo oktober 1919, da det tyske postvæsen besluttede sig for portoændringer med gyldighed fra 1.10.1919. Herefter kostede:

Postkort, lokale 10 pf.

Postkort, ind- og udland 15 pf.

Man måtte altså hurtigst muligt i den internationale kommission be-

FÆLLESUDGAVEN (pf. værdierne)	lokal-porto	lands-porto	udlands-porto
Postkort (25/1 til 5/5-20)	10	15	15
Postkort (6/5 til 23/6-20)	30	30	40
1. ZONE-UDGAVEN (øre værdierne)	lokal-porto	lands-porto	udlands-porto
Postkort (20/5 til 30/6-20)	7	10	10
Postkort (1/7 til 17/7-20)	8	15	10

Takstoversigt.

slutte sig for fremstillingen af 15 pf. postkort. Første oplag heraf blev afleveret til kommissionen 26. nov. 1919. Det store oplag af 7½ pf. postkort, som oprindeligt var fremstillet til brug for lokale forsendelser, kunne herefter kun bruges i forbindelse med opfrankinger på 2½ pf. (lokalt) og 7½ pf. (ind- og udland).

Da man imidlertid havde trykt et stort oplag af 7½ pf. postkort, blev det besluttet alligevel at udgive dette, når C.I.S. skulle overtage styret i Plebiscit-Slesvig (jan. 1920). Denne beslutning er antagelig taget delvist af hensyn til samlerne, da der allerede i befolkningen var en voldsom interesse for at købe disse nye frimærker og helsager.

7½ pf. postkortet uden opfrankering ses dog undertiden brugt som tryksag. Her var taksten pr. 1.10.1919 sat til 5 pf.

Katalogisering:

En stor del af disse postkort blev af befolkningen købt og afstemplet på de to afstemningsdage, 10. februar 1920 i 1. Zone og 14. marts 1920 i 2. Zone. Ofte forekommer kortene uden skrevet tekst og uden adressat - kun med aftryk af poststempel fra postkontorer og brevsamlingssteder.

Helsagerne blev fremstillet af H. H. Thiele i København efter tegning af August Carstens. Kortstørrelse 140 mm × 90 mm. Vandmærke: træærer (ikke altid synlig). Fremstil-

KVALITET GÅR ALDRIG AF MODE

HERRE-
TØJ

UNG
MODE

PALNER & MØLLER ApS.

Greve Center . 2670 Greve Strand
Tlf. 02-60 09 25

Værdi:	Fabrikation:	Første afl.dato:	Oplag:	Oplag, total:
7½	51	11.9.1919	144.500	250.500
7½	56d	5.2.1920	106.000	
10	51	11.9.1919	243.500	457.250
10	56d	5.2.1920	213.750	
15	51	8.10.1919	620.600	620.600

Postkortene blev ugyldige 23. juni 1920 efter at 2. Zone 16. juni 1920 igen var kommet under tysk overhøjhed.

lingen blev foretaget i tofabrikationer (Thiele 51 og 56d). Udgivelsesdato: 25. jan. 1920.

1. Zone udgaven

Efter afstemningen i 1. Zone den 10. febr. 1920 blev det klart, at man måtte forberede udgivelsen af helsager i dansk møntenhed. Disse måtte ligge

klar til brug, når det danske postvæsens personale - i tiden før overdragelsen af 1. Zone til Danmark - skulle overtage ansvaret for postforvaltningen her. Man besluttede at fremstille to helsager beregnet for:

Brevkort, lokal 7 øre.

Brevkort, ind- og udland 10 øre.

Data som fællesudgaven. Udgivelsesdato: 20. maj 1920.

Opfrankeret lokalt brevkort (7 ø + 3 × 1 ø) brugt som forsendelse til udlandet 21.5.20. Kortet er afstemplet med tysk bureaustempel (Sommerstedt-Schottburg).

SLESVIG
BREVKORT — POSTKARTE

Til
Ernæringskorts Kontoret

Randers
Danmark.

Til Randers Kommune Kontor

Da der fra Sønderjydsk Kommando er meddelt, at der skal udleveres Militærpersoner Tillægsbrødkort for Maanederne Juni—August d. A. udbeder jeg mig dette tilsendt under min Adresse:

Sønderjydsk Kommandos II. Bataillon 3. Kompagni

Aage Søndergaard Nielsen, Minic 1080
Underskrift (fulde Navn, evt. Nr.)

Bopæl Mariagervej 13.
(Gade, Husnummer)

By Randers

Et af de få spor, som den danske besættelsesstyrke i I. Zone (Sønderjydsk Kommando) har sat sig i filatelien.

- *Frimærker - Køb og salg*
- *Billigste indstiksbøger*
- *Frimærke-tilbehør*
- *Kilovarer - største udvalg*
- *Nyheder fra hele verden*
- *Investeringservice*
- **Leuchtturm®**
--Kvalitetsmærket--
- *Reel behandling*
- *Altid personlig service*

Jes Pors Frimærkehandel
Godthåbsvej 207 • 2720 Vanløse • Tlf. 01-10 36 16

STAND NR. 7

FREDERICIA

FRIMÆRKEHANDEL

På Gammel Kongevej 31, København

Altid gode rode~ kasser kr. 500,-

MEGET OVERSØ

Stort lager i...

**DANMARK
TYSKLAND
SCHWEIZ
SVERIGE
ISLAND**

GAMMEL KONGEVEJ 31, 1610 KØBENHAVN, TLF: 01-226382
 GÅRD 44 27 300 ÅBEN: MANDAG - TORSDAG KL. 9.30 - 17.30, FREDAG KL. 9.30 - 15, lørdag 9.30 - 13.00

Ω
OMEGA

Herfølge Ure og Optik

O. NIKOLAISEN

Vordingborgvej 106 - 4681 Herfølge - Tlf. (03) 67 40 10

Reparationer til værkstedspriser

Stort udvalg i briller - gratis synstest

Værdi:	Fabrikation:	Første afl.dato:	Oplag, total:
7	57a	12.5.1920	106.500
10	57a	12.5.1920	208.500

1. juli 1920 bliver posttaksterne for lokal- og landsforsendelser imidlertid ændret, således at lokale brevkort nu koster 8 øre og landsporto 15 øre. I perioden 1.7.20 til 17.7.20 forekommer disse brevkort altså med opfrankering. 10.7.20 kommer 1. Zone under dansk overhøjhed, og 17.7.20 bliver 1. Zone brevkortene ugyldige.

Der er fundet flere varianter i værdistempellet på brevkortene. Her skal blot fremhæves en variant af 7 øres kortet. Værdistempellet har brudt ramme for oven til venstre.

Tjeneste-brevkort (C.I.S.)

Samtidig med beslutningen om at fremstille enkelt-brevkort blev der taget bestemmelse om at producere tjenestebrevkort til brug for C.I.S.-forvaltningen i Flensburg. I oktober måned 1919 forelå disse tjenestebrevkort klar til brug. De fremstår

som de almindelige postkort, men med bogstaverne C.I.S. påtrykt i mørkeblå farve på helsagens værdimærke. (C.I.S. = Commission Internationale Slesvig).

Disse postkort var udelukkende til brug for generalsekretær Brudenell-Bruce og hans eget sekretariat, og postkortene har aldrig været til salg for publikum. Der har indtil for nylig hersket tvivl om, hvorvidt C.I.S.-postkortene i det hele taget har været i postal brug. I tyske kataloger oplyses, at ægte forsendelser ikke er kendt. Slesvig-gruppen har imidlertid kendskab til 3 postalte brugte forsendelser.

Der må advares indtrængende mod forfalskninger af disse postkort. Brugte, falske postkort stemplet Flensburg 1 10.2.20 er også konstateret.

Der er imidlertid grund til at hæfte sig ved oplysningerne om, at det totale oplag af C.I.S.-postkortene skulle være på ca. 4.000 stk. af hver af værdierne 7½, 10, og 15 pf. Det, på det internationale marked udbudte materiale, forekommer i en så ringe mængde, at Slesvig-gruppen ikke kan tro på eksistensen af ca. 4.000 sæt ubrugte postkort. Det vides, at der i hver af de 80 gavesamlinger, som efter afstemningstiden blev givet til C.I.S.-funktionærer, var indsat et sæt C.I.S.-postkort. Det er også officielt meddelt, at det store restoplag af

Medlem af FDM & DAF

LUTHER FARVE-TAPET

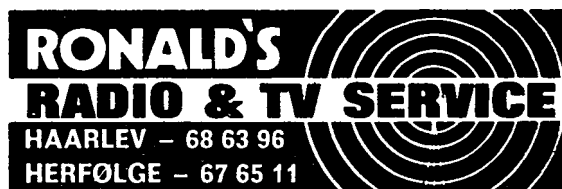
VESTERGADE 12 . 4600 KØGE
TELF. 03-65 94 40

MOGENS CORELL

Tobaksforretningen

VESTERGADE 29 . 4600 KØGE
TELF. 03-65 14 58

Salg · Service · Udlejning

Plader · Bånd · Video · HI-FI

Fra postvæsenets kontroljournal læses: (Thiele fabrikation 51).

Værdi:	Første aflevering:	Oplag:
7½	september 1919	4.300 stk.
10	september 1919	4.300 stk.
15	oktober 1919	3.950 stk.

C.I.S.-materialet blev brændt en søndag morgen i august 1920 i generalsekretær Brudenell-Bruce's have i Kollund personligt af generalsekretæren. (Kilde: Ræder).

På grundlag af ovenstående anser Slesvig-gruppen det sansynligt, at det samlede eksisterende oplag af ubrugte C.I.S.-postkort, der har overlevet branden, maksimalt kan anslås til ca. 300 stk. af hver værdi. Vi

kan ikke bevise dette anslåede oplag, da der ikke er fundet en opgørelse over, hvad der hin søndag morgen i 1920 blev brændt i haven i Kollund. Det ikke brændte oplags størrelse har naturligvis været genstand for intense drøftelser mellem Plebiscit-Slesvig samlere i Danmark og Tyskland, og denne gruppes opfattelse af oplagsstørrelsen kan vel i denne sammenhæng have nogen interesse.

Anbefalet forsendelse, tjenestebrevkort, fra Flensburg 22.3.20 til København. (Overfrankeret).

Blandingsfrankaturer

På grund af de mange politiske -og postale- omskiftelser, der skete i Slesvig i løbet af de 175 dage i 1920 i plebiscit-området, bør det bemærkes, at Slesvig-helsagerne kan findes med mange interessante blandingsfrankaturer med danske og tyske mærker. Ja, der gives endog mulighed for at finde blandingsfrankaturer mellem Slesvig mærker i dansk og tysk møntenhed.

En oversigt over tidsrummet for de forskellige blandingsfrankaturer er vist nedenfor. Da en uddybning af disse forhold skønnes at ligge uden for nærværende artikels emne, skal det blot tilrådes at undersøge, om en eventuel helsag med blandingsfrankatur passer i ovenstående skema. I bekræftende fald vil det derefter være en god ide at lade en Slesvig-samler se nærmere på kortet. (Advarsel mod forfalskninger).

BLANDINGSFRANKATUR	TIDSRUM	OMRÅDE
Fællesudgaven - Tyskland	25.1.20 - 26.1.20	1. og 2. ZONE
Fællesudgaven - 1. ZONE	20.5.20 - 27.5.20	1. ZONE
Fællesudgaven - Tyskland	16.6.20 - 23.6.20	2. ZONE
1. ZONE - Danmark	10.7.20 - 17.7.20	1. ZONE

Opfrankeret helsag med blandingsfrankatur 1. Zone/Danmark. Kortet er sendt fra Skærbæk til Odense 13.7.20. (15 øre).

KØGE '86

NATIONAL FRIMÆRKEUDSTILLING

EICHNER

20. - 23. FEBRUAR 1986

BULLETIN

Til salg på stand nr. 1

	<i>International Frimerkeudstilling</i> <i>Exposition Philatelique Mondiale</i>	<i>World Philatelic Exhibition</i> <i>Philatelistische Weltausstellung</i>	
<i>World Philatelic Exhibition</i> <i>Philatelistische Weltausstellung</i>	 100 DANMARK HAFNIA 87	 250 DANMARK HAFNIA 87	<i>Exposition Philatelique Mondiale</i> <i>International Frimerkeudstilling</i>
<i>International Frimerkeudstilling</i> <i>Exposition Philatelique Mondiale</i>	 280 DANMARK HAFNIA 87	 380 DANMARK HAFNIA 87	<i>Philatelistische Weltausstellung</i> <i>World Philatelic Exhibition</i>
	<i>Philatelistische Weltausstellung</i> <i>World Philatelic Exhibition</i>	<i>Exposition Philatelique Mondiale</i> <i>International Frimerkeudstilling</i>	15 <i>kr.</i>

Mads Stage del. København Oktober 1987 *Geslægt Stania sr.*

Hafnia 87 Miniatureark II udkommer
 den 20. februar 1986. Samme dag "Køge 86" åbner.
 Besøg Postens Filateli's stand.
 Både Miniatureark I og II kan købes
 på standen.
 Miniatureark III må De vente lidt
 længere på. Det udkommer først den
 4. september 1986.

Velkommen til KØGE '86

Med denne lille bulletin går vi ind i slutfasen til Køge frimærkeklubs store nationale udstilling »KØGE '86«, som afholdes i anledning af klubbens 50 års jubilæum. Udstillingen finder sted i Rishøjhallen, lidt nord for Køge, og alle i klubben glæder sig til at byde postvæsener og handlere, udstillere og alle vore gode venner velkommen til denne jubilæumsudstilling, hvor vi har lagt alle kræfterne i, for at udstillingen kan være til glæde for de, der besøger den, men sikkert også for klubben og dens medlemmer.

Klubben blev startet den 17. februar 1936, hvor den første spæde begyndelse til den klub, der i år fylder 50, kan se tilbage på mange gode oplevelser og møder, hvor hver især har sat sit præg på klubben og dens virke.

En ting, som Køge frimærkeklub var først med, var byttedagen i Køge, der hurtigt blev en institution, og i år, hvor vi kan afholde den 24. byttedag, søndag den 9. marts, kan vi konstatere, at BYTTEDAGEN I KØGE er landskendt, ja selv uden for landets grænser, der har været besøg fra Norge og Sverige, og vore tyske venner svigter heller ikke byttedagen hos os. Vi håber også, at vores udstilling vil virke tiltrækkende, så også mange frimærkesamlere i det små, vil få interesse og lyst til at fordybe sig i den dejlige hobby, det er, at samle på frimærker, og så er hensigten med en sådan udstilling jo nået.

Vi glæder os til at kunne byde ALLE HJERTELIG VELKOMMEN TIL »KØGE '86«.

Anneliese Møller

Den smukke udstillingsplakat er tegnet af redaktør Ib Eichner-Larsen.

Udstillingens ærespræsidium:

Jørgen Jørgensen	Borgmester i Køge
Aage Laustsen	Postmester i Køge
Knud Mohr	Formand for Danmarks Filatelist Forbund
Kurt E. Jensen	Formand for Danmarks Frimærkehandler forening.
Ib Eichner-Larsen	Redaktør ALJP
Lonni Wraae	Æresmedlem i Køge frimærkeklub
Jens Gerh. Svendsen	Æresmedlem i Køge frimærkeklub

Udstillingsudvalg:

Formand	Anneliese Møller
Kasserer	Jens Gerh. Svendsen
Katalog	Kaj Frandsen
	Aage Paulsen
	Jørgen Johansson
	Aksel Møller
Sikringschef	F. Ulbæk, halinspektør i Rishøjhallen.
Fra Udstillings-	Kaj C. Vagnkjær
udvalget i DFF	Per Bistrup.

Udstillingens adresse:

»KØGE '86«,
Postbox 198
4600 Køge.

Giroadresse:

Frimærkeudstillingen
»KØGE '86«
Kodrivervej 7,
4600 Køge.
Giro: 8 41 42 38

Udstillingens jury:

Juryformand	Erling Bendtsen, Hvidovre.
	Erik Sørensen, Finland.
	Hans Ehlern Jessen, Virum.
	Lars Jørgensen, København.
	Tage Buntzen, Frederiksberg.
	Poul Olsen, Herlev.
	Jørgen Nielsen, Køge, juniordommer.
Juryelever	Palle Laursen, Frederiksberg.
	John Sørensen, Hjortshøj.

Udstillingens program og praktiske oplysninger

Åbningstider:

Torsdag	den 20. februar 1986	kl. 14.00 - 20.00
Fredag	den 21. februar 1986	kl. 10.00 - 20.00
Lørdag	den 22. februar 1986	kl. 10.00 - 17.00
Søndag	den 23. februar 1986	kl. 10.00 - 17.00

Indgang:

Voksne	15,00 kr. incl. moms.
Børn	5,00 kr. incl. moms.
Partoutkort	25,00 kr. incl. moms.
Juniorer ifølge med leder	halv pris.

Mødeaktiviteter på »KØGE '86«

Skandinavisk Japan Samlerforening **ScaJaCo** afholder møde lørdag, den 22. februar kl. 14.00 - 16.00.

Grønlandsgruppen holder møde søndag den 23. februar kl. 13.00 hvor Chr. Hopballe vil holde foredrag; **Grønland**, der vil være adgang for alle interesserede.

Lidt om Køge

Det gamle bindingsværkshus, der pryder bulletinen og kataloget er Danmarks ældst daterede bindingsværkshus, det ligger i Kirkestræde ved siden af Skt. Nikolai kirke, hvis tårn er den ældste del af kirken, det er opført antagelig ca. 1325. Øverst oppe i tårnet sidder der et lille fyrhus, hvor der engang blev holdt blus af hensyn til de søfarende.

Kirkestræde og de omliggende gaders huse er i de sidste år blevet restaureret, under opsyn af Fredningsmyndighederne, da mange af husene er fredet, og det er gjort med megen pietetsfølelse, så de i dag står som en epoke fra en svunden tid, men alligevel med moderne bekvemmeligheder indendørs.

Erik Menved gav byen privilegier i 1288, og i 1988 kan Køge således fejre sit 700 års jubilæum, nok en gammel by, men dog med fremdrift og store virksomheder, bl.a. Junckers industrier og Codan Gummi.

Og efter Køge har fået S-tog herved, er byen næsten landfast med hovedstaden.

Katalog

Kataloget er på 80 sider, og det koster 25,- kr. + porto, hvis det ønskes tilsendt.

Kataloget indeholder artikler af blivende værdi, der vil bl.a. være en artikel om Køge-Ringsted jernbane i posthistorisk sammenhæng.

16 Aur Island v/Islands-gruppen af Orla Nielsen, Svend Seitzberg skriver om D.V.I (kongehovederne), Slesviggruppen v/John Sørensen og Ib Ager-skov om Slesvigs helsager o.m.a.

Kataloget indgår i Forbundets katalogservice.

Det kan allerede nu bestilles ved indbetaling på giro: 8 41 42 38. Frimærkeudstillingen »KØGE 86«, Kodrivervej 7, 4600 Køge.

Tombola:

»KØGE 86« har en stor tombola med 3.000 fine præmier, hvert lod koster 1,- kr.

Rishøjhallen har både et Cafeteria og en restaurant, hvor værtsparret Tim og Lene vil sørge for, at alle kan få stillet den værste sult og slukket tørsten.

Udstillingen vil være på 464 rammer, fordelt på senior- og juniorsamlinger, der vil være meget at se på, både klassiske samlinger, men også mange spændende samlinger, der spænder lige fra Panamas helsager til Søpost i havet omkring Finland, motiver og posthistorie, desuden vil der blive vist litteraturexponater.

Udstillingen vil også vise:

VERDENS STØRSTE FRIMÆRKE.

»KØGE 86« benytter i tiden indtil 14. februar et tekstmaskinstempel på Køge postkontor, stemplet reklamerer for udstillingen, og adresserede og frankerede kuverter kan indsendes til Køge postkontor, 4600 Køge.

Postvæsenene fra Danmark, Grønland, Færøerne, Norge og Sverige samt Julemærkekomitéen vil være til stede med salgsstande, ligesom 17 handlere fra Danmarks Frimærkehandlerforening vil være på udstillingen, Danmarks Filatelist Forbund har sin egen stand og Køge frimærkeklub en informationsstand, hvor man kan få oplysninger om klubben og dens virke, mødeaftener etc.

Lørdag aften den 22. februar har vi planlagt at holde en lille sammenkomst i selskabslokalerne, hvor traktementet vil være Ost og Pølsebord til en pris af 75,- kr. incl. 1 øl.

Da der er begrænset plads, er tilmelding absolut nødvendig.

Udstillingskuverter:

Der vil blive fremstillet 2 udstillingskuverter, den ene i FDC størrelse vil blive adresseret og forsynet med særfrimærke og stemplet med udstillings særstempel til en pris af 6,- kr. incl. moms.

Den anden i alm. kuvertstørrelse med Hafnia-miniark II, afstemplet den 20. februar 1986, på udgivelsesdagen med udstillingens særstempel til en pris af 25,- kr. incl. moms. Også her kan bestilling allerede nu afgives ved indbetaling af beløbet til giro 8 41 42 38.

Særstempler:

Det danske, det grønlandske og det svenske postvæsen har bevilget særstempler til »KØGE 86«.

Tog- og busforbindelser:

Fra København H. kører der S-tog hvert 20. minut, afgang 59-19-39. ankomst Køge 40-00-20, ved stationen er der busforbindelse med linie 502 hvert 40 minut mellem 9.30 og 14.10, hvorefter der er 20 minutter mellem busserne i myldretiden. Man skal stå af ved Ølsemaglevej/Nylandsvej, og så er der ca. 700 m til Rishøjhallen.

Linie 210:

Afgår også fra Stationspladsen ved S-banen, den går **mod Roskilde:**

Mod Roskilde:

Hverdage: 10.03 - 12.03 - 12.35 - 14.00 - 15.03 - 16.00 - 17.03 - 18.00.

Lørdag: 9.30 - 10.03 - 11.30 - 12.00 - 13.33 - 14.03 - 16.00.

Søndag: 10.03 - 12.00 - 14.03 - 16.00 - 18.03 - 20.03.

Mod Køge:

Hverdage: 11.40 - 13.40 - 14.13 - 15.40 - 16.33 - 17.33 - 18.48 - 19.48.

Lørdag: 11.13 - 11.43 - 13.13 - 13.45 - 15.10 - 15.43 - 17.45 - 19.30.

Søndag: 11.43 - 13.45 - 15.43 - 17.45 - 19.30.

Linie 210 holder ved Skolevej/Ølsemaglevej, herfra er der ikke ret langt at gå.

Vejen til Rishøjhallen:

Hvis man kommer med bil nordfra ad motorvejen, skal man dreje fra ved KØGE NORD, og køre til venstre ned mod hovedvej 2, hvor man skal dreje til højre mod Køge.

Ved det første lyskryds, efter man er drejet ud på hovedvejen, drejes til højre ad Ølsemaglevej, ligeud ved lyskrydset Ølsemaglevej/Nylandsvej og så følge skiltene til Rishøjhallen, som ligger på Skolevej.

Kommer man vestfra ad motorvejen fra Halsskov, skal man dreje fra ved Lellinge mod Køge og fortsætte ned til hovedvej 2 (lyskryds), dreje til venstre ad Ringvejen mod København, forbi Codan Gummi og KVK (Kemisk Værk Køge), lyskryds.

Ved næste lyskryds drejes til venstre ad Ølsemaglevej, ligeud ved lyskrydset Ølsemaglevej/Nylandsvej og så følge vejen til Skolevej, hvor hallen ligger for enden af vejen.

